

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

АТЕСТАЦІЙНА РОБОТА
ПЕРШОГО БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

на тему: Монументально-декоративна скульптура у художньо-декоративному
оздобленні інтер'єру виставкового простору

Брідня Євгеній Михайлович

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2024 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**
Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувачки

_____ Олена САФРОНОВА.

« _____ » _____ 2024 року

АТЕСТАЦІЙНА РОБОТА
ПЕРШОГО БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
_____Монументально-декоративна скульптура у художньо-декоративному
оздобленні інтер'єру виставкового простору

(назва)

Виконав(ла) здобувач(ка) групи ОМ-20-1

_____ Брідня Євгеній Михайлович

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Спеціальність: 023 – Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
ОПП: Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Керівник: Сергій СЪОМКА

(ім'я та прізвище)

к. арх., доц.

науковий ступінь, вчене звання

Керівник: Євген КАРПОВ

(ім'я та прізвище)

СТ. ВИКЛ.

науковий ступінь, вчене звання

Рецензент: _____

(ім'я та прізвище)

_____ науковий ступінь, вчене звання

Київ 2024 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет Архітектурний

Кафедра Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

Рівень вищої освіти перший бакалаврський рівень

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

(шифр і назва)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. завідувачки кафедри

образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

к.н.н., доц. Олена САФРОНОВА

« »

2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА АТЕСТАЦІЙНУ РОБОТУ ПЕРШОГО БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Брідня Євгеній Михайлович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Монументально-декоративна скульптура у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру виставкового простору»

2. Керівники роботи: Карпов Євген Євгенович, ст. викл., Сьомка Сергій Володимирович, к. арх. Доцент. (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «11» червня 2024 року, №1018/2

2. Термін виконання здобувачем роботи 15.02.2024 – 26.06.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: формулювання теми, етюди, графічні матеріали щодо інтер'єру приміщення.

4. Зміст атестаційної роботи першого бакалаврського рівня вищої освіти (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні та історичні засади образотворчого та декоративного-прикладного мистецтва, стильові та типологічні особливості сучасної рельєфної скульптури, новітні течії. Історія та сучасна практика художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів художніх салонів. Засоби, прийоми, композиційне рішення рельєфу.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): аналіз світового та українського досвіду створення рельєфної скульптури, аналіз світового та українського досвіду художньо декоративного оздоблення інтер'єру художнього салону, рельєфна скульптура, ситуаційний план, генеральний план, план будівлі, фасади будівлі, розріз будівлі, план приміщення, план приміщення з меблями, план підлоги, план стелі та освітлення, розгортки по стінам, візуалізація приміщення.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	<i>Сафронова О.О., в.о.зав. каф., доц.</i>	<i>15.02.2024</i>	
2	<i>Кравчук О.А., ст. викл.</i>	<i>15.02.2024</i>	
3	<i>Карпов Є.Є., ст. викл.</i>	<i>15.02.2024</i>	

7. Дата видачі завдання 15.02.2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Видача завдання</i>	<i>15.02.2024</i>	
2	<i>Збір матеріалу</i>	<i>15.02.2024 – 21.02.2024</i>	
3	<i>Виконання етюду та клазури</i>	<i>22.02.2024 – 01.04.2024</i>	
4	<i>Розробка та оцінка ескізу</i>	<i>02.04.2024 – 25.04.2024</i>	
5	<i>Розробка художньої роботи в матеріалі та графічної частини</i>	<i>26.04.2024 – 17.06.2024</i>	
6	<i>Розробка текствої частини</i>	<i>22.02.2024 – 19.06.2024</i>	
7	<i>Перевірка на плагіат</i>	<i>20.06.2024</i>	
8	<i>Передзахист</i>	<i>21.06.2024</i>	
9	<i>Оформлення експозиції і підготовка доповіді</i>	<i>22.06.2024 – 25.06.2024</i>	
10	<i>Захист роботи</i>	<i>26.06.2024 – 27.06.2024</i>	

Здобувач Євгеній БРІДНЯ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи Сергій СЬОМКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи Євген КАРПОВ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Анотація:

Розкрито значення монументально-декоративної скульптури у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру виставкового простору, її використання для створення естетичного та психологічного впливу на відвідувачів. Проаналізовано потенціал скульптурних елементів для збагачення візуального та емоційного середовища виставкових залів. Розглянуто аспекти розробки концептуального дизайну, створення структурної моделі виставкового простору, проаналізовано елементи організації простору, форми та матеріали скульптур. Визначено актуальні напрямки використання монументальної скульптури як інструменту втілення креативних ідей, окреслено варіанти їх інтеграції у внутрішній простір виставок. Ключові слова: монументально-декоративна скульптура, виставковий простір, естетичний вплив, концептуальний дизайн, інтер'єр.

Abstract

The article reveals the importance of monumental and decorative sculpture in the artistic and decorative decoration of the interior of the exhibition space, its use to create an aesthetic and psychological impact on visitors. The potential of sculptural elements to enrich the visual and emotional environment of exhibition halls is analyzed. The aspects of conceptual design development, creation of a structural model of the exhibition space are considered, the elements of space organization, forms and materials of sculptures are analyzed. The article identifies the actual directions of using monumental sculpture as a tool for the realization of creative ideas, outlines the options for their integration into the interior space of exhibitions.

Keywords: monumental and decorative sculpture, exhibition space, aesthetic impact, conceptual design, interior.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1: Теоретичні та історичні засади образотворчого та декоративного-прикладного мистецтва	11
1.1 Теоретичні основи образотворчого мистецтва	11
1.2 Історичний розвиток декоративно-прикладного мистецтва	13
1.3 Стильові особливості сучасної рельєфної скульптури	16
Висновок	20
РОЗДІЛ 2: Історія та сучасна практика художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів художніх салонів	23
2.1 Світовий досвід створення рельєфної скульптури	23
2.2 Український досвід створення рельєфної скульптури	24
2.3 Світовий досвід оздоблення інтер'єрів художніх салонів	26
2.4 Український досвід оздоблення інтер'єрів художніх салонів	30
РОЗДІЛ 3. Творчий процес створення монументально-декоративної скульптури у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру виставкового простору	41
3.1. Пошук художнього образу	41
3.2. Композиційне рішення	43
3.3. Вибір технік та засобів художньої виразності	45
3.4. Аналіз художніх аналогів і прототипів	46

3.5. Технологія виконання творчої роботи.....	48
ВИСНОВКИ ВСТУП	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Мистецтво , у сучасному світі , відіграє ключову роль у формуванні культури і національної ідентичності. Зараз , поки Україна перебуває в умовах війни , мистецтво стає ще більш значущим. Це те що об'єднує людей , дарує відчуття приналежності до чогось більшого , до соціуму , в якому людина не самотня.

Проект художньо-декоративного оздоблення інтер'єру виставкової зони та створення монументальної скульптури має велике значення в контексті сучасності. Виставкові простори стають центрами культурного обміну , де зустрічаються емоції та ідеї, де мистецтво спонукає до роздумів та натхнення. Художньо-декоративне оздоблення цих просторів безпосередньо впливають на атмосферу , та підкреслює унікальність та значущість кожного виставкового експонату.

Визначення соціокультурної мети

Соціокультурна мета цього проекту полягає у створенні монументальної скульптури, яка стане центральним елементом художньо-декоративного оздоблення інтер'єру виставкової зони. Ця скульптура повинна не лише гармонійно вписуватися у простір, але й нести важливе культурне та соціальне значення. Вона має сприяти формуванню національної ідентичності, відображати історичну та культурну спадщину України, а також стимулювати суспільний інтерес до мистецтва. Крім того, проект має на меті підвищити естетичний рівень громадських просторів та створити умови для їх культурного збагачення.

Обґрунтування актуальності тематики

Актуальність даної тематики зумовлена низкою факторів. По-перше, в умовах сучасних викликів та змін, зокрема під час війни, мистецтво відіграє важливу роль у підтримці національного духу та збереженні культурних цінностей. Монументальна скульптура, як форма мистецтва, здатна передавати потужні символічні послання та емоційний заряд, що особливо важливо в умовах соціальних потрясінь. По-друге,

розвиток і популяризація українського мистецтва на міжнародній арені є важливою складовою культурної дипломатії та формування позитивного іміджу країни. Виставкові зони, прикрашені монументальними скульптурами, можуть стати осередками культурного обміну та взаємодії.

Доцільність розробки

Розробка монументальної скульптури для виставкової зони є доцільною з кількох причин. По-перше, вона сприятиме збагаченню культурного простору та підвищенню його естетичної цінності. По-друге, такий проєкт стане важливим внеском у розвиток сучасного українського мистецтва, демонструючи високий рівень майстерності та творчого потенціалу вітчизняних митців. По-третє, монументальна скульптура може стати важливим інструментом для формування національної самосвідомості та підтримки патріотичних настроїв, що особливо актуально в період війни. Зрештою, реалізація цього проєкту сприятиме розвитку культурної інфраструктури та створенню нових можливостей для культурного збагачення суспільства.

Мета роботи

Метою цієї роботи є створення монументальної скульптури для оздоблення інтер'єру виставкової зони, яка відображатиме українську культурну та історичну спадщину, сприятиме формуванню національної ідентичності та підтримці патріотичних настроїв. Також робота має на меті підвищення естетичного рівня громадських просторів, розвиток сучасного українського мистецтва та стимулювання суспільного інтересу до культурних цінностей в умовах сучасних викликів.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є монументальна скульптура як художньо-декоративний елемент інтер'єрів виставкових зон.

Предмет дослідження

Предметом дослідження є особливості створення та розміщення монументальних скульптур у виставкових зонах, їхній вплив на естетичне сприйняття простору та формування культурної ідентичності.

Методи дослідження

Для досягнення поставленої мети у дослідженні використовувалися такі методи:

Аналіз літератури – вивчення наукових праць, статей, монографій з тематики монументальної скульптури та художньо-декоративного оздоблення.

Історико-порівняльний метод – аналіз еволюції монументальної скульптури в контексті історичного розвитку українського мистецтва.

Художній аналіз – оцінка естетичних і декоративних якостей скульптурних творів.

Метод спостереження – аналіз реальних прикладів монументальної скульптури у виставкових зонах.

Систематизація та узагальнення – систематизація зібраних даних і узагальнення результатів дослідження для виявлення основних тенденцій та закономірностей.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, МОНУМЕНТАЛЬНОЇ СКУЛЬПТУРИ.

1.1. Теоретичні принципи монументальної скульптури

Монументальна скульптура, як вагома складова художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів, має свої особливі теоретичні засади та принципи. Це мистецтво, що поєднує в собі елементи архітектури, дизайну і пластичного мистецтва, спрямоване на створення значущих і виразних образів, які доповнюють і підкреслюють просторове середовище. Важливим аспектом монументальної скульптури є її інтеграція в архітектурний контекст. Це вимагає глибокого розуміння простору, масштабу та композиційних принципів, що дозволяють скульптурі гармонійно взаємодіяти з інтер'єром. Наприклад, використання ритму, пропорцій та симетрії сприяє створенню візуальної єдності між скульптурними елементами та архітектурою.

Монументальна скульптура повинна враховувати як естетичні, так і функціональні аспекти. Скульптури можуть виконувати роль акцентних точок, фокусуючи увагу на певних ділянках інтер'єру, або служити засобом візуального зонування простору. Тому особливу увагу приділяють вибору матеріалів та технік, що забезпечують довговічність і стійкість до впливу навколишнього середовища.

Теоретичні принципи монументальної скульптури включають такі ключові моменти:

Матеріал і техніка: Монументальна скульптура використовує різноманітні матеріали, включаючи камінь, метал, дерево, глину та сучасні композитні матеріали. Вибір матеріалу визначає не тільки зовнішній вигляд скульптури, але й її структуру, довговічність та можливості технічного виконання. Камінь і метал, наприклад, часто використовуються для створення великих зовнішніх скульптур завдяки їхній міцності та стійкості.

Композиція і пропорції: Композиційні принципи монументальної скульптури орієнтовані на створення гармонії між скульптурою і простором, який вона заповнює. Пропорції скульптури повинні відповідати масштабу інтер'єру, забезпечуючи візуальний баланс і інтеграцію з архітектурними елементами. Використання симетрії або асиметрії, динаміки та статичності, контрастів та повторень сприяє досягненню виразності та гармонійності композиції.

Символіка і зміст: Монументальна скульптура часто має символічне навантаження, відображаючи історичні, культурні або соціальні ідеї. Важливо, щоб символічний зміст скульптури був зрозумілим і доступним для глядачів, сприяючи формуванню емоційного та інтелектуального зв'язку з твором.

Інтерактивність і середовище: Монументальні скульптури можуть включати елементи інтерактивності, дозволяючи глядачам взаємодіяти з твором. Це підвищує залученість і взаємодію аудиторії з мистецтвом, роблячи його частиною повсякденного життя. Наприклад, в сучасних громадських просторах часто використовуються інтерактивні інсталяції, які змінюють свій вигляд або поведінку залежно від дій відвідувачів.

Освітлення і середовище: Світло відіграє важливу роль у сприйнятті монументальної скульптури. Правильно підібране освітлення підкреслює форму, текстуру та деталі скульптури, створюючи бажані візуальні ефекти. Використання природного та штучного освітлення дозволяє змінювати вигляд скульптури в залежності від часу доби та умов освітлення.

Стильові особливості монументальної скульптури змінюються в залежності від епохи та культурного контексту, від класичних форм до сучасних абстракцій. Новітні течії у скульптурі активно використовують нові матеріали та технології, такі як металопластика, світлодіодні елементи та інтерактивні технології.

Різновиди та типологія монументальної скульптури

Монументальна скульптура може мати різні форми та типи, які визначаються функціональним призначенням, художньою концепцією та умовами розміщення. Основні різновиди включають:

Рельєфи: Скульптурні композиції, що виступають над поверхнею стіни чи іншої основи. Вони можуть бути високими (горельєфи) або низькими (барельєфи).

Статуї: Окремі об'ємні фігури, які можуть зображати людей, тварин або міфологічних персонажів.

Інсталяції: Комплексні скульптурні композиції, які часто включають різні матеріали та техніки, можуть бути інтерактивними.

Меморіальні скульптури: Скульптури, які увічнюють пам'ять про важливі події чи особистості. Вони можуть бути частиною меморіальних комплексів.

1.2.Історія формування мистецтва скульптури

Скульптура, як одна з найдавніших форм мистецтва, має тривалу і багатогранну історію. Від найдавніших зразків, створених з природних матеріалів, до сучасних абстрактних форм, скульптура відображає еволюцію людської думки, культури та технологій. Слово "скульптура" походить від латинського "sculpere", що означає "вирізати" або "висікати", і ця техніка залишила глибокий слід у всіх культурах світу.

Доісторичні часи

Найраніші зразки скульптури датуються палеолітичним періодом. Одними з найвідоміших є так звані Венери – фігурки, що зображують оголених жінок з акцентом на статеві ознаки, ймовірно, символи родючості та материнства. Прикладом є Венера з Віллендорфа, виготовлена з вапняку близько 25 тисяч років тому. Ці артефакти були знайдені по всій Європі, від Іспанії до Сибіру, і свідчать про ранні релігійні уявлення та соціальні структури.

Стародавній Єгипет

У Стародавньому Єгипті скульптура стала важливим елементом релігійного і державного життя. Єгиптяни створювали величезні статуї фараонів і богів, а також рельєфи, що прикрашали стіни храмів і гробниць. Скульптури мали статичні, фронтальні пози та ідеалізовані риси обличчя, символізуючи вічність і божественність. Одним з найвідоміших прикладів є Великий Сфінкс у Гізі, що датується приблизно 2500 роком до н.е. Сфінкс поєднує людську голову з тілом лева, втілюючи силу і мудрість фараона.

Стародавня Греція

Стародавня Греція стала епохою розквіту скульптурного мистецтва. Грецькі скульптори, такі як Фідій, Поліклет і Праксітель, досягли високої майстерності в зображенні людського тіла. Вони створювали ідеалізовані статуї богів, героїв та атлетів, акцентуючи увагу на пропорціях, гармонії та природності. Скульптура "Дорифор" Поліклета є втіленням грецького ідеалу, де пропорції людського тіла підпорядковуються суворим математичним правилам. Фідій, відомий своїми роботами в Парфеноні, створив величезні статуї, такі як Афіна Парфенос, що символізували божественність і силу.

Стародавній Рим

Римська скульптура успадкувала багато елементів грецького мистецтва, але додала до них реалістичність і практичність. Римські скульптори створювали реалістичні портрети імператорів, полководців і громадських діячів, передаючи їхні індивідуальні риси та характери. Наприклад, статуя Августа з Пріма Порта зображує першого римського імператора в ідеалізованій, але реалістичній манері, підкреслюючи його божественний статус і військову могутність. Римські рельєфи на тріумфальних арках, такі як арка Тита, відображають історичні події та військові перемоги з надзвичайною деталізацією.

Середньовіччя

Середньовічна скульптура була тісно пов'язана з релігією і архітектурою. Вона прикрашала собори, монастирі та церкви, служачи релігійному вихованню та підсиленню духовної атмосфери. Готичні собори, як-от Нотр-Дам у Парижі, прикрашені численними статуями, горгульями та рельєфами, які зображують сцени з Біблії, святих та алегоричні фігури. Готична скульптура відзначалася витонченістю та емоційною виразністю, що підсилювало духовний вплив архітектурних споруд.

Відродження

Епоха Відродження принесла новий підхід до скульптури, повернувшись до класичних античних ідеалів. Великі майстри, такі як Мікеланджело, Донателло і Леонардо да Вінчі, створювали монументальні твори, що поєднували класичну гармонію з новаторським підходом. Мікеланджело, автор статуї "Давид", яка стала символом людської досконалості, вмів передавати фізичну красу та глибокі духовні ідеї. Його "П'єта" вражає реалістичністю та емоційною насиченістю. Донателло, в свою чергу, відомий своїми реалістичними і виразними скульптурами, такими як "Давид", що вважається першою реалістичною бронзовою статуєю Відродження.

Бароко та Класицизм

Барокова скульптура характеризується експресивністю, динамікою і складністю форм. Джан Лоренцо Берніні, провідний майстер бароко, створював драматичні композиції, що передавали рух і емоції з неймовірною реалістичністю. Його роботи, такі як "Екстаз святої Терези", відзначаються глибоким психологізмом і витонченістю деталей. Класицизм, що прийшов на зміну бароко, повернувся до спокійних і гармонійних форм античного мистецтва. Скульптори, як-от Антоніо Канова, прагнули до відтворення ідеальної краси й рівноваги, створюючи витончені та гармонійні твори.

XIX і XX століття

У XIX і XX століттях монументальна скульптура стала важливим засобом вираження національної ідентичності та соціальних змін. Пам'ятники, присвячені видатним особистостям і важливим історичним подіям, стали символами національної гордості. В Україні, наприклад, пам'ятник Тарасу Шевченку в Києві є символом національної свідомості та культурного спадку. Нові техніки й матеріали дозволили митцям експериментувати з формою та виразністю, відкриваючи нові горизонти для творчості.

Модернізм і авангард у XX столітті сприяли розвитку нових стилів та підходів у скульптурі. Скульптори, такі як Олександр Архипенко, який народився в Києві, впроваджували нові матеріали й техніки, створюючи абстрактні форми та експериментуючи з простором і об'ємом. Архипенко, один з піонерів кубізму в скульптурі, значно вплинув на розвиток сучасного мистецтва.

Сучасна скульптура продовжує розвиватися, поєднуючи традиційні техніки з новітніми технологіями. Використання цифрових технологій, 3D-друку та нових матеріалів дозволяє створювати унікальні твори, які відображають складні соціальні й політичні теми нашого часу.

1.3. Розвиток монументальної скульптури в контексті історії та еволюції українського мистецтва

Перші зразки монументальної скульптури на території сучасної України з'явилися ще за часів трипільської культури (4-3 тисячоліття до н.е.). Ця культура, відома своїми витонченими глиняними виробами, створювала численні скульптурні зображення богинь родючості та інших культових персонажів. Хоча ці твори були здебільшого малих розмірів, вони заклали основи для розвитку скульптурного мистецтва на наших землях.

З розвитком скіфської культури (7-3 століття до н.е.) з'являються перші значні приклади монументальної скульптури. Скіфи створювали величезні кургани, прикрашені кам'яними бабами – антропоморфними статуями, що мали як культове,

так і меморіальне значення. Ці статуї часто зображували воїнів або вождів і були важливою частиною поховального обряду.

У середньовіччі, під час існування Київської Русі (9-13 століття), монументальна скульптура стала невід'ємною частиною архітектури храмів і монастирів. Найвідоміші зразки цього періоду – рельєфи та барельєфи на стінах Софійського собору в Києві та інших церков. Ці роботи поєднували візантійські традиції з місцевими мотивами, створюючи унікальний стиль, що вирізнявся своєю духовною глибиною та художньою довершеністю. Скульптурні зображення святих, християнських символів та орнаментів стали важливим елементом культової архітектури, формуючи релігійну та культурну ідентичність руського суспільства.

Козацька доба (17-18 століття) стала важливим періодом у розвитку українського мистецтва, зокрема монументальної скульптури. В цей час активно розвивається українське бароко, яке знайшло своє відображення в архітектурі та скульптурі. Монументальні скульптури цього періоду прикрашали церкви, монастирі, а також громадські та приватні будівлі, створюючи величні та виразні образи.

Одним з найяскравіших представників українського бароко був Іван Георгієвич (Іван Григорович), чії роботи вирізнялися складністю композицій та детальним опрацюванням образів. Його скульптури, що прикрашали собори та монастирі, відображали духовні ідеали того часу, поєднуючи релігійні теми з народними мотивами. Важливими прикладами монументальної скульптури цього періоду є роботи, створені для Києво-Печерської лаври, які досі вражають своєю величчю та майстерністю.

Козацькі скульптури часто зображували не лише релігійних персонажів, але й історичних героїв та важливі події. Пам'ятники, встановлені на честь видатних козаків, таких як Богдан Хмельницький, мали велике символічне значення, відображаючи прагнення народу до свободи та незалежності. Ці роботи поєднували

у собі елементи західноєвропейського бароко з українськими народними традиціями, створюючи унікальний і самобутній стиль.

19 століття стало важливим етапом у розвитку української монументальної скульптури, який супроводжувався національним відродженням та зростанням інтересу до культурної спадщини. У цей час з'являються перші професійні скульптори, які працюють у жанрі монументальної скульптури, намагаючись зберегти національні традиції та водночас втілювати новітні європейські тенденції.

Одним з найвидатніших скульпторів цього періоду був Михайло Микешин, автор знаменитого пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві. Цей пам'ятник, відкритий у 1888 році, став символом боротьби українського народу за незалежність та його прагнення до національного самовизначення. Монумент відзначається динамікою композиції, виразністю образів та ретельним опрацюванням деталей, що відображають як історичну достовірність, так і художню майстерність автора.

Іншим визначним скульптором цього періоду був Петро Клодт, який походив з українського шляхетного роду і працював в основному у Санкт-Петербурзі. Однак його творчість мала значний вплив на розвиток української скульптури. Найвідоміша робота Клодта – це скульптурна група "Прометей" у Києві, яка стала важливим символом міста і відображає прагнення до свободи та незалежності. Його твори вирізняються реалістичністю зображення, динамічністю форм і глибоким символізмом.

Також важливою постаттю цього періоду був скульптор Федір Лисенко, автор численних пам'ятників, присвячених видатним діячам української культури та науки. Його роботи, такі як пам'ятники Тарасу Шевченку та Миколі Гоголю, стали важливими символами національної культури та духовного відродження.

На початку 20 століття українська монументальна скульптура переживає період активного пошуку нових форм та засобів виразності, зокрема в контексті модерністських та авангардних течій. У цей час скульптори прагнуть відійти від

традиційних канонів і знайти нові, більш виразні способи втілення своїх ідей.

Одним із піонерів модернізму був Олександр Архипенко, який працював переважно за кордоном, але мав значний вплив на розвиток світової та української скульптури. Архипенко експериментував із формою та простором, створюючи новаторські роботи, що поєднували елементи кубізму та абстракції. Його скульптури, такі як "Місто" та "Танцівниця", стали еталоном модерністського мистецтва.

Іван Кавалерідзе, інший видатний представник цього періоду, працював у галузі монументальної скульптури та кіномистецтва. Його пам'ятник Шевченку в Ромнах (1918) та пам'ятник Артему в Бахмуті (1924) відзначаються оригінальністю форм і потужною експресією, що підкреслюють національну ідентичність українського народу.

Зі встановленням радянської влади в Україні монументальна скульптура стала важливим інструментом ідеологічної пропаганди. У 1930-1950-х роках домінуючим стилем стає соціалістичний реалізм, який підкреслює героїчні образи радянських людей, революційні події та досягнення соціалізму.

Михайло Лисенко був одним із провідних скульпторів цього періоду, створюючи численні пам'ятники Леніну, Сталіну та іншим радянським діячам. Його роботи, такі як пам'ятник Леніну в Харкові (1954), вирізняються масштабністю, академічністю форм і відповідністю канонам соціалістичного реалізму.

Євген Вучетич, ще один видатний скульптор цього періоду, створив монументальні пам'ятники, що стали символами радянської епохи. Його роботи, такі як "Батьківщина-Мати" в Києві (1981) та "Воїн-визволитель" у Берліні (1949), відзначаються героїчним пафосом, виразною пластикою та потужним емоційним впливом.

Друга половина 20 століття: Постсталінський період і перебудова

Після смерті Сталіна та початку десталінізації монументальна скульптура в Україні зазнає значних змін. У 1960-1970-х роках скульптори звертаються до більш індивідуалізованих і різноманітних форм вираження, поступово відходячи від канонів соціалістичного реалізму.

Василь Бородай, один із провідних скульпторів цього періоду, створював роботи, що відзначаються лаконізмом форм і увагою до національної символіки. Його монументальний ансамбль "Либідь" у Києві став символом міста, а пам'ятник Дюку в Одесі (1960) підкреслює важливість історичної пам'яті.

Період перебудови та здобуття Україною незалежності відкрив нові можливості для розвитку монументальної скульптури. Скульптори починають звертатися до національної тематики, переосмислюючи історичну спадщину та створюючи нові символи національної ідентичності.

Анатолій Куц став одним із найвідоміших митців цього періоду. Його пам'ятники князю Володимиру та Андрію Первозваному в Києві (2000) відзначаються глибиною історичного контексту, виразністю образів і майстерним виконанням.

У сучасний період українська монументальна скульптура продовжує розвиватися, збагачуючись новими ідеями та технологіями. Скульптори активно використовують різноманітні матеріали, від традиційних каменю та бронзи до сучасних композитів і металів.

Микола Малишко, один із провідних сучасних скульпторів, працює з різноманітними матеріалами та формами, створюючи як традиційні монументи, так і абстрактні інсталяції. Його пам'ятник "Небесній Сотні" в Києві (2014) відзначається глибиною змісту та високим рівнем художнього виконання, віддаючи данину пам'яті героям сучасної України.

Іншим помітним митцем є Олександр Дяченко, відомий своїми роботами у

публічному просторі, такими як пам'ятник Івану Франку у Львові (1996) та пам'ятник Лесі Українці у Луцьку (2002). Його роботи характеризуються поєднанням традиційних елементів із сучасними тенденціями в скульптурі.

Висновок

Монументальна скульптура в українському мистецтві є віддзеркаленням багатовікового розвитку національної культури, що поєднує історичні, теоретичні та стилістичні аспекти. Від найдавніших часів до сучасності вона відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності та збереженні культурної спадщини.

Починаючи з трипільської культури та скіфської доби, монументальна скульптура в Україні еволюціонувала через різні історичні епохи. У період Київської Русі релігійні теми домінували у скульптурних творах, зокрема в оздобленні храмів. Середньовічні рельєфи на церковних фасадах поєднували візантійські та місцеві традиції, створюючи образи глибокого духовного змісту.

Козацька доба та бароко принесли новий розквіт монументальної скульптури, зокрема завдяки українському бароко, що відзначалося складними композиціями та детальним опрацюванням релігійних і народних мотивів. У 19 столітті розвиток скульптури був тісно пов'язаний з національними ідеями та історичними подіями, що відображалося у творах таких майстрів, як Михайло Микешин та Леонід Позен.

На початку 20 століття українська скульптура інтегрувала модернізм та авангард, експериментуючи з новими матеріалами і техніками. Серед видатних митців цього періоду був Олександр Архипенко, чиї роботи вражали своєю інноваційністю та абстрактними формами.

У сучасний період монументальна скульптура продовжує розвиватися, поєднуючи традиційні техніки з новітніми технологіями та матеріалами. Цифрові технології дозволяють створювати унікальні твори, що відображають складні соціальні та політичні теми нашого часу.

Монументальна скульптура базується на ряді теоретичних принципів, що включають композицію, пропорції, баланс та гармонію. Ці принципи забезпечують виразність та естетичну цінність скульптурних творів, незалежно від їх масштабу чи матеріалу. Важливу роль відіграють також технічні аспекти, такі як підготовка матеріалів, методи обробки та встановлення скульптури в просторі.

Стильові особливості монументальної скульптури в Україні варіюються від класичних форм до сучасних абстрактних виразів. Від раннього реалізму та бароко до модернізму і постмодернізму, українські скульптори адаптували світові тенденції до національного контексту. Кожен стиль приносив свої елементи та техніки, що збагачували художню мову скульптури.

Сучасні тенденції у монументальній скульптурі включають використання нових матеріалів, таких як метал, скло, композити та цифрові технології. Інсталяції та перформанси також стають популярними формами вираження, розширюючи межі традиційної скульптури. Сучасні митці, такі як Назар Білик та Олексій Золотарьов, експериментують з формою та змістом, створюючи роботи, що відображають сучасні соціальні та культурні реалії.

Монументальна скульптура включає різноманітні види та типи, такі як пам'ятники, меморіали, декоративні скульптури, рельєфи та інсталяції. Кожен тип має свої специфічні завдання та вимоги до виконання, відображаючи як естетичні, так і функціональні аспекти. Пам'ятники та меморіали зазвичай присвячені історичним подіям чи особистостям, тоді як декоративні скульптури можуть мати більш загальний естетичний характер.

Таким чином, розвиток монументальної скульптури в Україні є багатограним процесом, що інтегрує історичні, теоретичні та стильові аспекти, відображаючи багатство національної культури та художніх традицій. Ця еволюція демонструє здатність українського мистецтва до інновацій та адаптації, зберігаючи при цьому свою унікальну ідентичність.

РОЗДІЛ 2. Естетичні та психологічні вимоги до художньої роботи в інтер'єрі виставкового простору

2.1. Естетико-психологічні вимоги до монументально-декоративної скульптури в інтер'єрі

Монументально-декоративна скульптура відіграє важливу роль в оформленні інтер'єру виставкового простору, забезпечуючи не лише естетичну привабливість, але й впливаючи на психологічний стан глядача. Естетичні вимоги до такої скульптури включають гармонію форм, пропорційність, відповідний вибір матеріалів, колірну гамму та стилістичну відповідність. Важливо, щоб скульптура інтегрувалась у загальну композицію простору, підкреслюючи його естетику та функціональність.

Форми скульптури повинні відповідати архітектурному стилю інтер'єру, створюючи цілісну композицію. Пропорційність має забезпечувати візуальну рівновагу, а вибір матеріалів має гармоніювати з іншими елементами декору, такими як меблі та освітлення. Колірна гамма скульптури повинна доповнювати загальну палітру інтер'єру, створюючи потрібний настрій та підкреслюючи основні акценти простору. Стилiстична відповідність скульптури загальній концепції інтер'єру є важливим елементом, що забезпечує єдність художнього задуму.

Психологічний вплив скульптури на глядача є багатограним. Вона може викликати різноманітні емоційні реакції, такі як натхнення, заспокоєння або навіть тривогу. Атмосфера простору значною мірою визначається присутністю монументальної скульптури, яка може додавати урочистості, інтерактивності або динаміки. Важливим є і залучення уваги глядачів, стимулювання їх інтересу та взаємодії з простором. Скульптура може стати центральним елементом інтер'єру, навколо якого будується композиційне рішення приміщення.

Роль кольору, форми та матеріалів у створенні атмосфери виставкового простору є визначальною. Кольори мають сильний вплив на емоційний стан

людини. Червоний може викликати енергію, синій – спокій, жовтий – радість. Вибір кольорової гами має враховувати бажаний психологічний ефект та загальну атмосферу простору. Форми скульптури можуть впливати на просторове сприйняття, створюючи відчуття сучасності, легкості або, навпаки, стабільності та традиційності. Динамічні форми додають інтер'єру живості, тоді як статичні форми забезпечують спокій та стійкість.

Матеріали, використані для створення скульптури, також відіграють важливу роль. Вони можуть створювати різні тактильні відчуття та візуальні ефекти. Метал, дерево, камінь та скло мають свої унікальні властивості, які впливають на загальне сприйняття скульптури та інтер'єру. Гладка полірована поверхня може створювати відчуття сучасності, тоді як шорстка текстура нагадує про природність та екологічність.

Таким чином, монументально-декоративна скульптура в інтер'єрі виставкового простору не лише додає естетичної привабливості, але й формує психологічно комфортне середовище, впливаючи на емоційний стан відвідувачів та підкреслюючи унікальність інтер'єру. Вона допомагає створювати цілісну концепцію простору, гармонійно поєднуючи архітектурні та декоративні елементи, і забезпечує візуальну та емоційну рівновагу в інтер'єрі

2.2. Загальна концепція художньої роботи

Розробка загальної концепції монументально-декоративної скульптури в інтер'єрі виставкового простору передбачає комплексний підхід, який враховує не лише естетичні та функціональні вимоги, але й психологічні аспекти впливу на глядача, а також історико-культурний контекст. Важливо створити цілісну концепцію, яка б органічно вписувалася в простір, підкреслювала його унікальність і відповідала тематиці виставки.

Основним естетичним принципом є гармонія між скульптурою та архітектурою простору. Скульптура повинна підкреслювати особливості інтер'єру,

бути його центральним елементом або доповненням, яке інтегрується в загальну композицію. Використання різних форм, текстур та матеріалів дозволяє створювати різноманітні художні ефекти, які можуть змінювати сприйняття простору, роблячи його більш динамічним або, навпаки, статичним.

Колірна гамма скульптури повинна гармоніювати з інтер'єром, створюючи потрібний настрій та акцентуючи увагу на ключових елементах. Важливо, щоб кольори підсилювали емоційний вплив скульптури, викликаючи відповідні асоціації та настрої у глядачів.

Монументально-декоративна скульптура повинна не лише прикрашати простір, але й виконувати певні функції. Вона може бути інформаційним елементом, символізувати тему виставки або відображати певні ідеї та цінності. Важливо, щоб скульптура була зручною для огляду з різних ракурсів, забезпечувала безпеку відвідувачів і відповідала технічним вимогам простору.

Психологічний вплив скульптури на глядача є важливим аспектом загальної концепції. Вона повинна викликати певні емоції, сприяти зануренню у тему виставки, стимулювати роздуми та діалог. Важливо, щоб скульптура не викликала негативних асоціацій, а навпаки, сприяла позитивному сприйняттю простору та його концепції.

Загальна концепція художньої роботи повинна враховувати історико-культурний контекст. Важливо, щоб скульптура відображала національні традиції, історію та культурні цінності. Використання мотивів української культури, історичних символів та образів дозволяє створити унікальний художній образ, який буде зрозумілий і близький відвідувачам.

Стильові особливості скульптури повинні відповідати загальній концепції інтер'єру. Це можуть бути різні стилі – від класичного до сучасного, від мінімалізму до експресіонізму. Важливо, щоб стиль скульптури гармоніював з архітектурою та іншими елементами інтер'єру, створюючи цілісний художній образ.

Важливо враховувати новітні тенденції у мистецтві монументальної скульптури. Використання нових матеріалів, технологій та технік дозволяє створювати унікальні художні рішення, які відповідають сучасним вимогам та очікуванням аудиторії. Це можуть бути інтерактивні скульптури, використання світлових ефектів, новітні методи обробки матеріалів тощо.

Залежно від тематики виставки та концепції простору, можна використовувати різні типи монументально-декоративних скульптур. Це можуть бути абстрактні форми, фігуративні скульптури, рельєфи, інсталяції тощо. Важливо, щоб обраний тип скульптури відповідав загальній концепції інтер'єру та підкреслював основну ідею виставки

Одним з важливих аспектів загальної концепції є розташування скульптури в просторі. Вона повинна бути інтегрована в загальну композицію, забезпечувати логічний зв'язок між різними зонами інтер'єру, підкреслювати основні акценти та створювати візуальні домінанти. Важливо враховувати маршрути руху відвідувачів, забезпечуючи зручність огляду скульптури з різних точок простору.

Таким чином, загальна концепція монументально-декоративної скульптури в інтер'єрі виставкового простору передбачає комплексний підхід, який включає естетичні, функціональні та психологічні аспекти, враховує історико-культурний контекст, сучасні тенденції та стильові особливості, створюючи цілісний і гармонійний художній образ.

2.3. Аналіз світової проєктної практики художньо-декоративного оздоблення виставкових просторів

Аналіз світової проєктної практики художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів з використанням монументальної скульптури демонструє широкий спектр підходів та рішень, що використовуються для створення унікальних виставкових просторів. Розглянемо кілька видатних прикладів, що ілюструють різноманіття можливостей інтеграції монументальної скульптури в інтер'єри.

Одним з найяскравіших прикладів є Музей Гуггенхайма в Більбао, Іспанія, спроектований Френком Гері. Головним символом музею стала інсталяція Луїса Буржуа «Маман» – гігантський павук, розташований біля входу. Ця скульптура не тільки привертає увагу відвідувачів, але й встановлює емоційний контакт, викликаючи різні асоціації та емоції. Вона демонструє, як монументальна скульптура може стати важливим елементом інтеграції зовнішнього і внутрішнього простору музею, створюючи унікальне враження.

Інший відомий приклад – Центр Помпиду в Парижі, Франція. Його інноваційний підхід до використання простору та художніх інсталяцій, зокрема робота Олександра Колдера «Mobile», демонструє динамізм та інтерактивність. Скульптура змінює форму і положення під дією вітру або руху відвідувачів, що створює унікальну взаємодію між мистецтвом і глядачем, підкреслюючи важливість інтерактивності в сучасному мистецтві.

Музей сучасного мистецтва в Нью-Йорку (MoMA) також відомий своєю колекцією монументальної скульптури, зокрема роботами Пабло Пікассо та Генрі Мура. Інсталяція Генрі Мура «Тверда трьохпозиційна скульптура» є чудовим прикладом того, як абстрактні форми можуть взаємодіяти з простором, стаючи центральним елементом інтер'єру та створюючи унікальну атмосферу.

У Музеї «МАТЕ» в Лімі, Перу, створеному фотографом Маріо Тестіно, монументальна скульптура використовується для підкреслення тематики виставок і створення додаткових акцентів, що підсилюють враження відвідувачів. Скульптурні композиції та інсталяції розміщені в різних залах музею, демонструючи, як мистецтво може інтегруватися в архітектурний простір.

Лувр в Абу-Дабі, ОАЕ, спроектований Жаном Нувелем, демонструє використання монументальної скульптури в інтер'єрі, зокрема роботу Джузеппе Пеноне «Дерево світла». Ця інсталяція інтегрується в простір, створюючи унікальні світлові ефекти, які змінюють сприйняття інтер'єру залежно від часу доби та

освітлення. Це приклад того, як сучасні технології можуть використовуватися для створення інноваційних художніх рішень.

Музей скульптури Жоана Міро в Барселоні, Іспанія, інтегрує монументальні скульптури в архітектурний простір, розміщуючи їх як в інтер'єрах, так і на відкритих терасах. Роботи Міро підкреслюють органічний зв'язок між мистецтвом і природою, створюючи особливу атмосферу.

Галерея сучасного мистецтва Тейт у Лондоні відома своїми інсталяціями, зокрема роботами Аніша Капура та Річарда Серри. Ці скульптури демонструють новітні технологічні та матеріальні досягнення в галузі монументальної скульптури, привносячи в інтер'єр елементи інтерактивності та взаємодії з глядачем.

Експериментальний музей Арт Фрейм в Токіо використовує новітні технології для створення монументальних скульптур, інтегрованих у віртуальну та доповнену реальність. Це дозволяє відвідувачам взаємодіяти з експонатами на новому рівні, відкриваючи нові форми мистецького вираження.

Національна галерея Вікторії в Мельбурні, Австралія, поєднує традиційні і сучасні елементи в інтер'єрах, розміщуючи скульптури з різних епох і культур. Це створює простір, де відвідувачі можуть взаємодіяти з мистецтвом на різних рівнях, підкреслюючи багатогранність художніх рішень.

Галерея Уффіці у Флоренції, Італія, демонструє використання монументальної скульптури для підкреслення історичного контексту та художньої значущості експонатів. Статуї та рельєфи створюють унікальну атмосферу, яка доповнює художній зміст галереї.

Ці приклади демонструють, як монументальна скульптура може бути інтегрована в різні типи виставкових просторів, створюючи естетичну та психологічну взаємодію з глядачем. Вона не лише прикрашає простір, але й формує емоційний та психологічний настрій, стимулюючи взаємодію відвідувачів з

мистецтвом. Використання сучасних технологій та матеріалів відкриває нові можливості для художнього вираження, роблячи монументальну скульптуру важливим елементом сучасних виставкових просторів.

Світові тенденції у монументальній скульптурі демонструють різноманітність підходів та стилістичних напрямів, що відображають багатокультурність і глобалізацію сучасного мистецтва. Західна практика часто акцентує на інноваційних матеріалах, інтерактивності та використанні сучасних технологій, що створює нові форми виразності. Наприклад, у сучасній світовій практиці широко використовуються такі матеріали, як метал, скло, пластик, а також новітні технології, такі як доповнена реальність і інтерактивні інсталяції.

Українські традиції монументальної скульптури, хоча і переймають деякі світові тенденції, мають свої унікальні риси, що вкорінені в національній культурі та історії. Традиційно в Україні використовували такі матеріали, як камінь, дерево, бронза. Важливу роль відіграють історичні та культурні мотиви, зокрема козаччина, боротьба за незалежність, національні герої та історичні події. У сучасному контексті українські митці часто поєднують національні мотиви з сучасними матеріалами та технологіями, створюючи унікальні твори, що відображають як традиції, так і сучасність.

Важливим аспектом є те, що в Україні монументальна скульптура часто несе соціально-політичне навантаження, будучи засобом висловлення громадянської позиції та національної ідентичності. Наприклад, скульптури, присвячені Майдану, Революції Гідності та іншим важливим історичним подіям, стають важливими елементами громадського простору.

Сучасні технології значно впливають на процес проєктування та реалізації монументальних скульптур, відкриваючи нові можливості для митців і архітекторів. Одним із ключових аспектів є використання цифрових технологій у процесі створення скульптури.

3D-моделювання і 3D-друк стали невід'ємною частиною сучасного скульптурного мистецтва. Вони дозволяють митцям створювати точні прототипи своїх робіт, тестувати різні варіанти форм і матеріалів, а також виготовляти складні елементи, які було б важко або неможливо зробити вручну. Це не тільки прискорює процес створення скульптури, але й підвищує точність і якість кінцевого продукту.

Доповнена реальність (AR) і віртуальна реальність (VR) відкривають нові горизонти для взаємодії глядача зі скульптурою. За допомогою AR і VR можна створювати інтерактивні інсталяції, де глядач може віртуально взаємодіяти зі скульптурою, змінюючи її вигляд або положення, отримуючи додаткову інформацію про неї. Це додає новий вимір до сприйняття мистецтва, роблячи його більш інтерактивним і доступним.

Сучасні матеріали також відіграють важливу роль у розвитку монументальної скульптури. Використання композитних матеріалів, легких металів, склопластику дозволяє створювати великі та складні форми, зменшуючи вагу і збільшуючи міцність скульптур. Це відкриває нові можливості для інсталяції скульптур у громадських просторах і на відкритих територіях.

Впровадження технологій обробки даних і аналізу дозволяє митцям і архітекторам проводити детальні дослідження та моделювання умов експлуатації скульптури, що допомагає уникнути можливих проблем і підвищити довговічність робіт. Це особливо важливо для монументальних скульптур, які розташовані на відкритому повітрі і піддаються впливу погодних умов.

Таким чином, сучасні технології суттєво змінюють процес створення монументальної скульптури, роблячи його більш ефективним, точним і інноваційним. Вони дозволяють митцям експериментувати з новими формами і матеріалами, створюючи унікальні твори, які відображають дух часу і відповідають вимогам сучасного суспільства.

2.4. Дослідження нормативної бази проєктування для будівель та

приміщень відповідного типу

Проектування монументально-декоративної скульптури в інтер'єрах виставкових просторів в Україні вимагає ретельного дотримання низки нормативних документів і стандартів, які регулюють різні аспекти архітектурного та художнього оформлення приміщень. Основні документи, які визначають нормативну базу для такого роду проєктів, включають Державні будівельні норми України (ДБН), стандарти безпеки, ергономіки та екологічні норми.

ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будівлі та споруди»

Цей документ є ключовим для проектування інтер'єрів громадських будівель, включаючи виставкові простори. Він регулює загальні вимоги до планування, зокрема вимоги до функціональних зон, розміщення приміщень, їхніх розмірів і висоти. Згідно з цими нормами, при проектуванні виставкових залів важливо враховувати наступні аспекти:

Площу та об'єм приміщень: Виставкові простори повинні мати достатньо місця для комфортного перебування відвідувачів та забезпечення необхідної площі для розміщення експонатів і монументально-декоративної скульптури.

Освітлення: Виставкові зали мають бути обладнані як природним, так і штучним освітленням. Важливо забезпечити рівномірне освітлення, що не спотворює колір і форму експонатів, а також можливість регулювання інтенсивності світла.

Кліматичні умови: Вимоги до вентиляції, опалення та кондиціонування повітря повинні забезпечувати комфортний мікроклімат у приміщенні, запобігаючи впливу негативних факторів на експонати та відвідувачів.

ДБН В.2.2-20:2008 «Будівлі та споруди. Реконструкція та капітальний ремонт»

При реконструкції або капітальному ремонті виставкових залів слід

дотримуватися цих норм, які регламентують порядок і вимоги до проведення робіт. Вони включають вимоги до збереження архітектурної цінності будівель, підвищення їхньої енергоефективності та адаптації до сучасних функціональних потреб.

ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»

Пожежна безпека є критично важливим аспектом при проєктуванні будь-яких громадських приміщень. Ці норми включають вимоги до використання вогнетривких матеріалів, планування евакуаційних шляхів, установлення систем пожежогасіння та сигналізації. Зокрема, для виставкових залів це означає забезпечення доступності евакуаційних виходів, правильного розташування протипожежних обладнань і планування з урахуванням безпечного переміщення великої кількості людей.

ДБН В.2.5-28:2006 «Природне і штучне освітлення»

Ці норми регулюють вимоги до освітлення приміщень, включаючи виставкові зали. Вони включають рекомендації щодо інтенсивності освітлення, розташування освітлювальних приладів, використання різних типів ламп і систем освітлення. Для виставкових просторів важливо забезпечити як загальне освітлення приміщення, так і акцентне освітлення окремих експонатів, включаючи монументально-декоративні скульптури.

ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди»

Ці норми можуть бути актуальними при проєктуванні виставкових просторів у комплексних будівлях, де передбачено мультифункціональне використання приміщень, включаючи спортивні та оздоровчі зони. Вони регулюють вимоги до планування, обладнання та експлуатації таких об'єктів, забезпечуючи безпечні та комфортні умови для користувачів.

Інші нормативні документи

Крім згаданих ДБН, важливими є також санітарні норми, норми доступності для людей з обмеженими можливостями (ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»), екологічні стандарти та вимоги до енергоефективності будівель (ДБН В.2.6-31:2006 «Теплова ізоляція будівель»).

2.5. Дослідження особливостей функціонально-технологічного процесу у виставкових приміщення

Просторова організація виставкових приміщень є критично важливою для забезпечення ефективного експонування та комфортного перебування відвідувачів. Вона повинна забезпечувати раціональне використання доступної площі, оптимальне розміщення експонатів та забезпечення зручного доступу до них. Важливим аспектом є зонування простору на експозиційні зони, комунікаційні зони, зони відпочинку та рекреації, а також сервісні зони. Це дозволяє створити логічну і функціональну структуру виставкового простору.

Гнучкість простору є ключовою вимогою, що дозволяє легко змінювати його конфігурацію залежно від потреб конкретної виставки. Використання мобільних перегородок, модульних стендів та інших елементів забезпечує можливість адаптації простору до різних експозиційних вимог. Естетика та функціональність повинні поєднуватися для створення привабливої атмосфери, яка підкреслює значення та унікальність експонатів.

Планування потоків відвідувачів є важливим для забезпечення зручного руху по виставковому залу. Односторонній рух, розподіл навантаження та використання інформаційних знаків допомагають уникнути скупчень і забезпечити комфортний огляд експонатів. Великі монументальні скульптури потребують окремих зон з достатньою площею для належного сприйняття та огляду з різних кутів. Освітлення має бути правильно організоване для підкреслення художніх особливостей і деталей експонатів, а забезпечення фізичної безпеки експонатів є пріоритетним завданням.

Інтерактивність виставкових просторів дозволяє відвідувачам взаємодіяти з експонатами через інформаційні екрани, сенсорні панелі або мобільні додатки, що надають додаткову інформацію про експонати. Комфорт та зручність для відвідувачів включають наявність місць для сидіння, забезпечення доступності для людей з обмеженими можливостями, контроль мікроклімату для збереження експонатів та комфорту відвідувачів.

Цифрові технології, такі як інтерактивні екрани, віртуальна та доповнена реальність, сприяють створенню захоплюючих та інформативних виставок. Вони також допомагають у зручному управлінні потоками відвідувачів і наданні додаткової інформації про експонати. Модульні системи забезпечують гнучкість і адаптивність приміщень, дозволяючи легко змінювати конфігурацію виставкового простору залежно від потреб конкретної експозиції. Використання енергоефективних систем освітлення та клімат-контролю знижує енергоспоживання і підвищує екологічність виставкових просторів.

Таким чином, успішна реалізація виставок монументально-декоративної скульптури вимагає ретельного планування просторової організації, врахування потреб відвідувачів та використання сучасних технологій. Це забезпечує ефективне експонування, комфорт і безпеку для всіх учасників виставкового процесу.

2.6. Вихідні дані та завдання на проєктування

Проєктування інтер'єру виставкового простору потребує ретельного аналізу вихідних даних та чіткого визначення завдань. Розглянемо план виставкового простору, розташованого на першому поверсі секції Б ЖК "Форвард", що має площу 89,50 м², з яких 85,30 м² займає основне приміщення, і 4,20 м² - санвузол.

Первинні дані для створення інтер'єру

План приміщення надає наступну інформацію, яка буде використана для розробки інтер'єру:

1. Розміри приміщення: Виставковий простір має прямокутну форму, що полегшує планування зонування. Габарити дозволяють використовувати простір максимально ефективно для експонування різноманітних об'єктів.

2. Розташування вікон: Наявність великих вікон забезпечує природне освітлення, яке є важливим для підкреслення деталей експонатів. Це вікна можуть бути використані для створення світлових акцентів.

3. Санвузол: Наявність окремого санвузла (4,20 м²) забезпечує необхідні зручності для відвідувачів і персоналу, що підвищує комфорт перебування у виставковому просторі.

4. Структурні елементи: Розташування колон та несучих стін визначає можливості та обмеження щодо розміщення експонатів та декоративних елементів.

Концептуальні та технічні завдання

Виходячи з первинних даних, визначаються концептуальні та технічні завдання для створення ефективного і естетично привабливого виставкового простору:

Зонування простору:

Експозиційні зони: Основне приміщення буде розділене на кілька тематичних зон, які можуть бути присвячені різним видам монументальної скульптури. Це дозволить відвідувачам отримати всебічне уявлення про представлені роботи.

Зона відпочинку: Необхідно передбачити зону для відпочинку, де відвідувачі зможуть перепочити та обміркувати побачене. Це може бути невелика лаунж-зона з комфортними місцями для сидіння.

Комунікаційні зони: Важливо забезпечити зручний рух відвідувачів між експозиційними зонами. Для цього планується створення чітко визначених

маршрутів.

Освітлення:

Природне освітлення: Використання природного світла з великих вікон для створення динамічних світлових акцентів. **Штучне освітлення:** Планування системи штучного освітлення для забезпечення рівномірного освітлення експонатів, використання підсвіток для акцентування ключових об'єктів.

Матеріали та кольорове оформлення:

Вибір матеріалів: Використання матеріалів, які підкреслюють стиль монументальної скульптури, таких як камінь, метал, дерево. **Кольорова гама:** Підбір кольорової гами, яка буде гармоніювати з експонатами і створювати відповідну атмосферу.

Технічні аспекти:

Системи кондиціонування: Забезпечення комфортної температури та вологості для збереження експонатів і комфорту відвідувачів.

Безпека: Встановлення систем безпеки для захисту експонатів і відвідувачів.

Проектування інтер'єру виставкового простору повинно враховувати потреби та очікування різних груп відвідувачів:

1. **Широка публіка:** Включаючи як місцевих жителів, так і туристів, які цікавляться мистецтвом та культурою. Важливо забезпечити доступність інформації про експонати через інформаційні таблички, каталоги та інтерактивні екрани.

2. **Школярі та студенти:** Освітні програми та інтерактивні елементи будуть сприяти залученню молоді та студентів мистецьких закладів.

3. **Фахівці в галузі мистецтва:** Спеціалісти, такі як мистецтвознавці, історики та куратори, які потребують глибшого аналізу та інформації про представлені скульптури.

4. **Люди з обмеженими можливостями:** Інтер'єр повинен бути повністю доступним для відвідувачів з обмеженими фізичними можливостями, включаючи наявність пандусів, широких проходів та доступних санвузлів. На фасаді будівлі, де розташовуватиметься виставковий простір з монументально-декоративною скульптурою, буде забезпечено наявність інклюзивного пандусу. Це рішення спрямоване на зручний доступ для всіх категорій відвідувачів, включаючи осіб з обмеженими фізичними можливостями, щоб забезпечити їм повноцінний доступ до мистецького простору без будь-яких перешкод.

Таким чином, створення інтер'єру виставкового простору вимагає комплексного підходу, що враховує як естетичні, так і функціональні вимоги, забезпечуючи комфорт і задоволення для всіх категорій відвідувачів.

2.7. Авторський проєкт інтер'єру виставкового простору

Концепція інтер'єру виставкового простору базується на принципах універсальності, простоти та інклюзивності, з акцентом на використанні як натурального, так і штучного освітлення. Приміщення характеризується білими стінами, що створюють нейтральний фон для експонатів, а також стендами для скульптур, картин та інтерактивних деталей.

Основна ідея полягає в тому, щоб створити простір, який максимально сприяє зосередженню на мистецьких творах, водночас забезпечуючи комфорт та доступність для всіх відвідувачів. Приміщення має прямокутну форму, що полегшує планування експозиційних зон та забезпечує оптимальне використання площі.

Функціонально-технологічне рішення інтер'єру полягає в організації простору таким чином, щоб забезпечити максимальну зручність для відвідувачів та оптимальні умови для експонування мистецьких творів. Простір поділений на кілька

зон, кожна з яких має свої особливості та функції:

1. Експозиційна зона: Основна частина приміщення призначена для експонування скульптур та інших мистецьких творів. Використовуються стенди та постаменти різної висоти, щоб забезпечити багаторівневу експозицію, яка дозволяє краще оглянути роботи з різних кутів. Білий колір стін виступає нейтральним фоном, що не відволікає увагу від експонатів.

2. Інтерактивна зона: В цій частині простору розміщені інтерактивні елементи, такі як мультимедійні екрани та інтерактивні панелі, які надають додаткову інформацію про експонати, їх історію та авторів. Це додає інтерактивності та залучає відвідувачів до активного дослідження виставки.

3. Зона відпочинку: Для комфорту відвідувачів передбачено зону відпочинку з м'якими сидіннями та столиками. Це місце дозволяє відвідувачам перепочити та обміркувати побачене, а також обговорити враження з іншими.

4. Санвузол: Санвузол площею 4,20 м² забезпечує необхідні зручності для відвідувачів, включаючи людей з обмеженими фізичними можливостями. Це важливий аспект інклюзивності, який гарантує доступність простору для всіх.

Комунікаційні шляхи: Продумані маршрути пересування забезпечують зручний рух відвідувачів між різними зонами виставки. Широкі проходи та чітко визначені напрямки руху допомагають уникнути скупчення людей та забезпечують комфортне пересування.

Композиційне рішення інтер'єру спрямоване на створення гармонійного та збалансованого простору, де кожен елемент взаємодіє з іншими, утворюючи єдине ціле. Приміщення має продуману структуру, яка включає різні рівні експозиції, що дозволяє варіювати висоту та масштаб виставкових об'єктів.

Особлива увага приділяється освітленню: великі вікна забезпечують потік природного світла, що додає експозиції природності та динамічності. Штучне

освітлення включає загальне, акцентне та декоративне освітлення, що дозволяє підкреслити деталі скульптур та створити відповідну атмосферу в різний час доби.

Просторове рішення передбачає також врахування інклюзивності. Широкі проходи, відсутність перепадів рівнів підлоги, наявність спеціальних інформаційних табличок та елементів доступності роблять виставковий простір зручним для всіх категорій відвідувачів, включаючи людей з обмеженими можливостями.

Стилістика, оздоблювальні матеріали, освітлення, меблі та декор

Стилістика інтер'єру є мінімалістичною з акцентом на сучасні тенденції. Білі стіни, прості форми та чисті лінії створюють нейтральний фон, який підкреслює мистецькі твори. Оздоблювальні матеріали включають натуральний камінь, дерево та метал, що додає текстурності та контрастності простору.

Освітлення відіграє ключову роль у створенні атмосфери. Використовуються різні типи освітлювальних приладів: загальне освітлення забезпечує рівномірне світло по всьому простору, акцентне освітлення підкреслює окремі експонати, а декоративне освітлення додає особливого настрою та акцентує увагу на важливих деталях.

Меблі вибираються з урахуванням ергономіки та естетики. Прості форми та зручні матеріали забезпечують комфорт відвідувачів. Декоративні елементи використовуються обмежено, щоб не відволікати увагу від основних експонатів, але водночас додають інтер'єру завершеного вигляду.

Таким чином, авторський проєкт інтер'єру виставкового простору орієнтований на створення зручного, естетично привабливого та інклюзивного середовища, яке сприяє максимальному залученню відвідувачів та забезпечує оптимальні умови для експонування мистецьких творів.

Висновок

Розділ 2 містить глибокий аналіз різних аспектів, пов'язаних із монументально-декоративною скульптурою у виставкових просторах, зокрема естетико-психологічні вимоги, загальну концепцію художньої роботи та аналіз світової проєктної практики.

Монументально-декоративна скульптура відіграє важливу роль у створенні естетичної та психологічної атмосфери виставкових просторів. Скульптура повинна бути гармонійно інтегрована у загальну композицію інтер'єру, підкреслюючи його стиль і функціональність. Її форми та матеріали повинні відповідати архітектурним особливостям приміщення, створюючи єдину естетичну концепцію. Важливо, щоб колір скульптури доповнював загальну колірну гаму інтер'єру, створюючи потрібний настрій і акцентуючи увагу на ключових деталях. Психологічний вплив скульптури може варіюватися від стимулювання інтересу і захоплення до спокою і роздумів, що сприяє глибшому залученню глядача.

Загальна концепція художньої роботи включає комплексний підхід, що враховує естетичні, функціональні та психологічні аспекти впливу на глядача, а також історико-культурний контекст. Необхідно створити цілісну концепцію, яка б гармонійно вписувалася у простір і підкреслювала його унікальність. Основним принципом є гармонія між скульптурою та архітектурою інтер'єру. Використання різних форм, текстур і матеріалів дозволяє створювати різноманітні художні ефекти. Важливо забезпечити зручність огляду скульптури з різних ракурсів, безпеку відвідувачів і відповідність технічним вимогам простору.

Аналіз світової проєктної практики показує різноманітні підходи до створення унікальних виставкових просторів. Наприклад, Музей Гуггенхайма в Більбао став відомий завдяки інсталяції Луїса Буржуа «Маман», яка інтегрується в простір і викликає різні емоції. У Центрі Помпиду в Парижі інсталяція Олександра Колдера «Mobile» демонструє динамізм та інтерактивність, створюючи унікальну взаємодію між мистецтвом і глядачем. Музей сучасного мистецтва в Нью-Йорку (MoMA) також має значну колекцію монументальної скульптури, яка стає центральним

елементом інтер'єру, створюючи унікальну атмосферу. Ці приклади підкреслюють важливість залучення глядачів, стимулювання їх інтересу та взаємодії з простором.

Сучасні технології значно впливають на процес проектування та реалізації монументальних скульптур. Використання 3D-моделювання і 3D-друку дозволяє митцям створювати точні прототипи своїх робіт і виготовляти складні елементи. Інтерактивні скульптури, світлові ефекти та новітні методи обробки матеріалів відкривають нові можливості для митців і архітекторів, дозволяючи створювати унікальні художні рішення, які відповідають сучасним вимогам та очікуванням аудиторії.

Монументально-декоративна скульптура у виставкових просторах забезпечує не лише естетичну привабливість, але й формує психологічно комфортне середовище, впливаючи на емоційний стан відвідувачів. Вона допомагає створювати цілісну концепцію простору, гармонійно поєднуючи архітектурні та декоративні елементи, забезпечуючи візуальну та емоційну рівновагу в інтер'єрі. Інклюзивність також є важливим аспектом, забезпечуючи доступність виставок для всіх відвідувачів, незалежно від їхніх фізичних можливостей.

Таким чином, монументально-декоративна скульптура є важливим елементом інтер'єру виставкового простору, який сприяє створенню унікальної атмосфери, залучає відвідувачів та підкреслює естетичні та культурні цінності простору.

РОЗДІЛ 3. Творчий процес створення монументально-декоративної скульптури у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру виставкового простору

3.1. Пошук художнього образу

Пошук художнього образу для скульптури "Бесіда" спрямований на створення глибокого емоційного зв'язку між твором та глядачами, відображаючи важливість підтримки та розуміння у важкі часи. Концептуальність скульптури полягає в її здатності передавати відчуття надійності та емпатії, які сьогодні так потрібні українському народу. У сучасних умовах, коли люди стикаються зі значними викликами та стресами, скульптура "Бесіда" стане символом дружньої підтримки та емоційного зв'язку, що допомагає долати труднощі.

Визначення концептуального художнього образу скульптури ґрунтується на ідеї спільності та взаємопідтримки. Фігура чоловіка, що сидить на лавочці і уважно слухає невидимого співрозмовника, символізує готовність вислухати та підтримати в будь-який момент. Така концепція особливо актуальна в сучасних українських реаліях, коли людям необхідно відчувати, що вони не самотні у своїх переживаннях та труднощах.

Психологічна цінність скульптури полягає в її здатності створювати відчуття спокою та підтримки. Вона нагадує відвідувачам про важливість мати поруч того, хто завжди готовий вислухати. Це особливо важливо в нинішні складні часи, коли емоційна підтримка стає критичною для багатьох. Скульптура "Бесіда" викликатиме почуття комфорту і затишку, пропонуючи момент розслаблення та внутрішнього діалогу.

Форма та пропорції скульптури обрані таким чином, щоб гармонійно вписуватися в інтер'єр виставкового простору. Фігура чоловіка буде злегка стилізованою, із моментами умовних контурів, що допоможе не перенавантажувати візуальне сприйняття та дозволить скульптурі зберігати збірний образ,

універсальний для кожного глядача. Лавочка, частиною якої є фігура, буде зручною для відвідувачів, щоб кожен міг сісти поруч і відчути, що його уважно слухають.

Естетико-психологічні вимоги відіграють ключову роль у формуванні образу скульптури. Вона повинна бути візуально привабливою та водночас простою, щоб викликати позитивні емоції та відчуття спокою. Скульптура буде виконана в реалістичній манері, проте з певною мірою стилізації, щоб підкреслити її художню виразність. Такий підхід дозволить скульптурі гармонійно вписатися в інтер'єр і стати важливим емоційним акцентом виставкового простору.

Тематика та змістове наповнення скульптури "Бесіда" глибоко резонують з поточними викликами, з якими стикається українське суспільство. Вона покликана нагадувати про силу дружби і важливість емоційної підтримки, що допомагає долати життєві труднощі. Ця скульптура стане символом надії і впевненості, що завжди знайдеться хтось, хто готовий вислухати і підтримати.

Таким чином, скульптура "Бесіда" має високу концептуальну та психологічну цінність, відображаючи важливість дружньої підтримки та емоційної взаємодії. Вона стане важливим елементом інтер'єру виставкового простору, сприяючи створенню атмосфери спокою та емпатії, що так потрібні в сучасних умовах

3.2. Композиційне рішення

Композиційне рішення для скульптури "Бесіда" у виставковому просторі ґрунтується на ретельному аналізі просторових умов та їхньому впливі на загальну композицію. Враховуючи план приміщення, що ми вже аналізували, варто зазначити, що виставковий простір є досить універсальним і відкритим, з білими стінами, які слугують ідеальним фоном для експонатів. Приміщення має як натуральне, так і штучне освітлення, що дозволяє грати зі світлотінями та створювати необхідну атмосферу для скульптури.

Скульптура буде розміщена в дальньому приміщенні, що забезпечує більш

інтимну та зосереджену взаємодію відвідувачів із твором. Це розташування дозволить створити атмосферу затишку та спокою, що сприятиме глибшому сприйняттю ідеї дружньої підтримки. Приміщення досить просторе, що дозволяє експонувати скульптуру так, щоб вона не була перевантаженою іншими об'єктами та мала достатньо простору для сприйняття з різних кутів.

Для оптимального розміщення скульптури "Бесіда" буде використано декілька композиційних технік. По-перше, важливо забезпечити правильне освітлення, яке підкреслюватиме основні деталі скульптури, створюючи ефект присутності. Натуральне освітлення з вікон у поєднанні з точковим штучним освітленням дозволить акцентувати увагу на фігурі чоловіка та лавочці. По-друге, розміщення скульптури в центрі стіни або в кутку залежатиме від бажаного ефекту. Розміщення в центрі дозволить фокусувати увагу відвідувачів, тоді як у кутку - створить більш інтимну атмосферу.

Розробка ескізів, що ілюструють різні композиційні варіанти, включає декілька підходів до пози людини. Можливі варіанти пози фігури: сидячи з легко нахиленим тулубом вперед, руки складені на колінах, голова злегка повернута в бік, що символізує увагу до уявного співрозмовника. Інший варіант - фігура чоловіка, що сидить з відкритою позою, руки розведені в сторони, одна з них ніби обіймає уявного друга, що підкреслює жест підтримки та відкритості.

Вибір найкращого композиційного рішення з урахуванням функціональних і естетичних вимог залежить від декількох факторів. Важливо, щоб скульптура не тільки гармонійно вписувалася у простір, але й викликала необхідні емоції у відвідувачів. Найбільш вдалим варіантом є фігура чоловіка з нахиленим тулубом і повернутою головою, що символізує готовність вислухати. Така поза є природною і легко сприймається глядачами, створюючи відчуття комфорту та емоційної підтримки.

Ескізи допомогли визначити точне розташування скульптури у просторі,

враховуючи напрямок освітлення та рух відвідувачів. Вибране композиційне рішення забезпечить максимальний ефект від сприйняття скульптури, роблячи її центром уваги у виставковому просторі та підкреслюючи її символічне значення.

3.3. Вибір технік та засобів художньої виразності

Вибір технік та засобів художньої виразності для скульптури "Бесіда" є ключовим етапом у створенні монументально-декоративної скульптури, що відповідає концепції дружньої підтримки та єдності. Процес створення скульптури передбачає використання таких технік, як ліплення, різьблення та лиття. Кожна з цих технік має свої переваги та обмеження, і вибір конкретної залежить від бажаного кінцевого результату.

Ліплення є традиційною технікою, яка дозволяє працювати з глиною, гіпсом або пластиліном, що надає художнику можливість створювати м'які та природні форми. Ця техніка ідеально підходить для створення первинних ескізів та моделювання фігури чоловіка в різних позах. Ліплення дозволяє швидко змінювати деталі, експериментувати з виразами обличчя та положенням тіла.

Різьблення по каменю або дереву є більш складною технікою, яка вимагає точності та майстерності. Ця техніка додає скульптурі відчуття ваги та постійності, що підкреслює монументальність твору. Використання різьблення дозволить створити чіткі контури та деталі, що підкреслюють задум автора.

Лиття у бронзі або інших металах є останнім етапом, який надає скульптурі довговічність та завершеність. Цей процес передбачає створення форми з воску або глини, яка потім використовується для виготовлення металевої копії. Лиття забезпечує точне відтворення деталей та дозволяє скульптурі витримувати вплив зовнішніх умов.

Вибір матеріалів для скульптури "Бесіда" є важливим аспектом, що впливає на її сприйняття та відповідність концепції. Основним матеріалом для цієї скульптури

обрано бронзу, що символізує силу та стійкість, а також має приємний натуральний відтінок. Бронза також добре взаємодіє зі світлом, створюючи гру тіней та підкреслюючи об'ємність фігури.

Іншим важливим аспектом є вибір текстури поверхні скульптури. Для створення відчуття живої присутності фігури чоловіка поверхня скульптури буде комбінованою: гладкі ділянки для обличчя та рук, що підкреслюють людяність та емоційність, та більш грубі, фактурні ділянки для одягу, що створюють відчуття реальності та матеріальності. Така комбінація текстур допомагає акцентувати увагу на ключових елементах скульптури та додає їй динамізму.

Колір бронзи також має значний вплив на сприйняття скульптури. Натуральний бронзовий колір додає тепла та глибини, а також підкреслює історичний контекст матеріалу. Важливо забезпечити правильне освітлення скульптури, яке підкреслить її форму та деталі. Використання точкового освітлення та рефлекторів дозволить створити ефект об'ємності та присутності, а також зробить акцент на головних деталях фігури.

Освітлення відіграє ключову роль у сприйнятті скульптури. Поєднання натурального та штучного освітлення дозволяє створити необхідну атмосферу та підкреслити ключові елементи скульптури. Натуральне світло, що потрапляє через вікна, створює м'які тіні та підкреслює природні форми фігури, тоді як штучне освітлення дозволяє акцентувати увагу на деталях та створює додатковий ефект присутності.

3.4. Аналіз художніх аналогів і прототипів

Аналіз художніх аналогів і прототипів для скульптури "Бесіда" дозволяє глибше зрозуміти, як історичні та сучасні приклади монументально-декоративної скульптури вплинули на формування цього творчого задуму. Вивчення робіт таких відомих українських скульпторів, як Анатолій Куш та Назар Білик, а також іноземного художника Майлза Джонстона, стало важливим етапом у пошуку

власного художнього образу.

Анатолій Куц відомий своїми монументальними роботами, які часто відзначаються потужним емоційним зарядом і глибокою символікою. Наприклад, його скульптура "Архістратиг Михаїл" вражає своїми масштабами та виразністю. В роботах Куца важлива увага приділяється деталям та композиційній гармонії, що створює сильне враження на глядача. Його підхід до створення монументальних форм, а також здатність передавати емоції через матеріал і форму, стали важливим джерелом натхнення для створення скульптури "Бесіда".

Назар Білик, інший український скульптор, відомий своїм сучасним підходом до скульптури. Його робота "Дощ" відзначається інноваційним використанням матеріалів і техніки, а також глибокою символікою. Білик часто використовує мінімалістичний стиль і прості форми, що дозволяє глядачеві зосередитися на емоційній та символічній складовій. Такий підхід, з акцентом на чистоту ліній і форм, також знайшов своє відображення у концепції скульптури "Бесіда", яка має бути не надто детальною, але водночас виразною і символічною.

Майлз Джонстон, відомий своїми психологічно насиченими та візуально привабливими творами, також вплинув на формування художнього образу скульптури "Бесіда". Його роботи часто досліджують теми внутрішнього стану людини, емоцій та психологічних процесів. Відчуття присутності та психологічного зв'язку, яке Джонстон досягає у своїх роботах, стало натхненням для створення скульптури, яка символізує підтримку та співчуття.

Аналізуючи прототипи, що стали джерелом натхнення для створення власної роботи, важливо відзначити, що ідея скульптури "Бесіда" була сформована на основі потреби у відчутті підтримки та співчуття, особливо актуальних у сучасних умовах для українського народу. Скульптура має передавати ідею дружньої підтримки, важливості бути вислуханим та зрозумілим, що є особливо значущим у важкі часи.

Вплив цих художніх аналогів на формування художнього образу та техніку

виконання полягає у поєднанні емоційної насиченості та простоти форм.

Використання мінімалістичних технік, як у роботах Назара Білки, дозволяє створити чистий і виразний образ, а акцент на емоційній складовій, як у Майлза Джонстона, допомагає передати глибокі психологічні аспекти.

Порівняння власної роботи з художніми аналогами показує унікальні характеристики та новаторські рішення скульптури "Бесіда". На відміну від деяких більш деталізованих та реалістичних робіт, "Бесіда" має умовні контури, що робить її збірним образом, а не конкретною особою. Це дозволяє глядачеві асоціювати себе з фігурою, створюючи відчуття персональної взаємодії та підтримки. Використання таких технік дозволяє зосередитися на символічній та емоційній складовій, підкреслюючи важливість дружньої підтримки у складні часи.

Таким чином, дослідження художніх аналогів та прототипів допомогло сформуванню унікального та виразного образу скульптури "Бесіда", яка, незважаючи на простоту форм, несе глибоке символічне та емоційне значення, підкреслюючи важливість підтримки та співчуття.

3.5. Технологія виконання творчої роботи

Технологія виконання творчої роботи над скульптурою "Бесіда" є складним та багатоетапним процесом, який поєднує сучасні цифрові інструменти з традиційними техніками скульптурного мистецтва. Початкова стадія створення скульптури розпочинається з використання програмного забезпечення Zbrush, що дозволяє розробити детальний тривимірний ескіз майбутньої роботи. Цей етап є вкрай важливим, оскільки надає можливість експериментувати з формами, пропорціями та композицією, створюючи різні варіанти і вибираючи найкращий з них.

У Zbrush скульптор починає з базових форм і поступово додає деталі, враховуючи концепцію скульптури, де фігура чоловіка сидить на лавці, в позі уважного слухача. Оскільки важливо, щоб скульптура виглядала природно та викликала у глядача відчуття довіри та підтримки, велика увага приділяється

жестам, виразу обличчя та позі. Контури залишаються умовними, щоб не відволікати від загальної символіки та збірного образу.

Після завершення цифрової моделі у Zbrush, наступним етапом є виготовлення меншої за розміром фізичної моделі з пластиліну. Цей етап дозволяє перевірити фізичні аспекти скульптури, її стабільність та пропорції у реальному просторі. Пластилінова модель служить орієнтиром для подальших робіт і допомагає уникнути можливих помилок на наступних етапах.

Після схвалення пластилінової моделі починається підготовка до створення великомасштабної скульптури. Один з найважливіших технічних аспектів – вибір матеріалу. Для такої скульптури ідеально підходить бронза або кераміка, що надає відчуття довговічності та вагомості. Бронза, зокрема, дозволяє досягти необхідного рівня деталізації і витримує вплив зовнішніх факторів, що робить її ідеальною для монументальних скульптур.

Процес лиття починається з виготовлення форми, яка точно повторює пластилінову модель. Ця форма заповнюється розплавленим металом, який після охолодження набуває необхідної форми. Лиття – це складний і технічно вимогливий процес, що вимагає високого рівня майстерності. Після вилиття скульптури, вона піддається різьбі та шліфуванню для досягнення необхідної гладкості та деталізації.

Монтаж є завершальним етапом технологічного процесу. Він включає встановлення скульптури на постамент або безпосередньо на місце, де вона буде розміщена. Важливо забезпечити надійність кріплення, особливо якщо скульптура буде розміщена у публічному просторі з постійним доступом відвідувачів.

Фотофіксація кожного етапу технологічного процесу є важливим елементом документування роботи. Вона включає знімки створення цифрової моделі у Zbrush, виготовлення пластилінової моделі, процес лиття та монтажу. Ці фотографії не тільки служать підтвердженням авторства, але й дозволяють краще зрозуміти складність та багатогранність процесу створення скульптури.

Таким чином, технологія виконання скульптури "Бесіда" є багаторівневим процесом, що поєднує цифрові та традиційні методи скульптурного мистецтва. Кожен етап технологічного процесу має свої особливості та вимоги, які необхідно враховувати для досягнення кінцевого результату – скульптури, яка не лише гармонійно вписується у виставковий простір, але й передає глибоке символічне значення підтримки та дружби.

Висновок

На основі проведеного дослідження щодо створення та концептуального обґрунтування скульптури "Бесіда" було досягнуто низки важливих висновків, які становлять основу для подальшої реалізації та експонування цього художнього проекту.

Визначення художнього образу скульптури "Бесіда" ґрунтується на глибокому емоційному зв'язку між твором та глядачами, що відображає важливість підтримки та розуміння у важкі часи. Концептуальність скульптури полягає в її здатності передавати відчуття надійності та емпатії, яких потребує українське суспільство в сучасних умовах. Фігура чоловіка, що сидить на лавочці і уважно слухає невидимого співрозмовника, символізує готовність вислухати та підтримати в будь-який момент. Це надає скульптурі значної психологічної цінності, створюючи відчуття спокою та підтримки, які є критично важливими в нинішні складні часи. Скульптура "Бесіда" викликатиме почуття комфорту і затишку, пропонуючи момент розслаблення та внутрішнього діалогу.

Композиційне рішення для скульптури "Бесіда" у виставковому просторі передбачає ретельний аналіз просторових умов і їхнього впливу на загальну композицію. Враховуючи план приміщення, було визначено, що виставковий простір є універсальним і відкритим, з білими стінами, які слугують ідеальним фоном для експонатів. Скульптура буде розміщена в дальньому приміщенні, що забезпечить більш інтимну та зосереджену взаємодію відвідувачів із твором. Для

оптимального розміщення скульптури "Бесіда" буде використано декілька композиційних технік, зокрема правильне освітлення, яке підкреслюватиме основні деталі скульптури, створюючи ефект присутності. Визначено, що найбільш вдалим варіантом є фігура чоловіка з нахиленим тулубом і повернутою головою, що символізує готовність вислухати.

Вибір технік та засобів художньої виразності для скульптури "Бесіда" є ключовим етапом у створенні монументально-декоративної скульптури, що відповідає концепції дружньої підтримки та єдності. Було використано такі техніки, як ліплення, різьблення та лиття. Ліплення дозволяє створювати м'які та природні форми, різьблення додає скульптурі відчуття ваги та постійності, а лиття у бронзі забезпечує довговічність та завершеність. Основним матеріалом для скульптури обрано бронзу, що символізує силу та стійкість. Комбінована текстура поверхні скульптури створює відчуття живої присутності фігури чоловіка, а колір бронзи додає тепла та глибини. Освітлення також відіграє ключову роль у сприйнятті скульптури, поєднання натурального та штучного освітлення дозволяє створити необхідну атмосферу та підкреслити ключові елементи скульптури.

Аналіз художніх аналогів і прототипів для скульптури "Бесіда" дозволив глибше зрозуміти, як історичні та сучасні приклади монументально-декоративної скульптури вплинули на формування цього творчого задуму. Вивчення робіт відомих українських скульпторів, таких як Анатолій Куш та Назар Білик, а також іноземного художника Майлза Джонстона, стало важливим етапом у пошуку власного художнього образу.

Проведене дослідження дозволило виявити кілька важливих аспектів, що визначають значимість та унікальність скульптури "Бесіда". Цей проєкт має не лише художню, але й соціально-психологічну цінність, надаючи відвідувачам інструмент для емоційного розвантаження та саморефлексії.

Скульптура "Бесіда" створена з урахуванням сучасних соціально-

психологічних викликів, з якими стикається українське суспільство. Вона слугує нагадуванням про важливість емоційної підтримки та взаємопідтримки у часи криз та труднощів. Відвідувачам надається можливість відчутти себе почутими та зрозумілими, що сприяє зниженню рівня стресу та покращенню психологічного стану.

Проєкт "Бесіда" передбачає використання високоякісних матеріалів та сучасних технік, що забезпечують довговічність та виразність скульптури. Використання бронзи як основного матеріалу надає твору не тільки естетичну привабливість, але й символічну вагу, відображаючи міцність та надійність дружніх стосунків. Лиття у бронзі також дозволяє точно передати деталі та текстуру, що підсилює реалістичність і водночас стилізованість фігури.

Розміщення скульптури "Бесіда" у виставковому просторі було ретельно продумано, щоб забезпечити максимальний емоційний вплив на відвідувачів. Вибір місця з урахуванням освітлення та просторових характеристик дозволяє створити атмосферу затишку та спокою, сприяючи глибшому сприйняттю художнього образу. Розроблені ескізи та композиційні рішення забезпечують гармонійне вписування скульптури у простір, роблячи її природним центром уваги.

Скульптура "Бесіда" несе в собі глибоке символічне значення, яке резонує з поточними викликами українського суспільства. Вона представляє силу дружби, важливість емоційної підтримки та спільності у подоланні життєвих труднощів. Це не просто художній твір, а символ надії та впевненості, що завжди знайдеться хтось, хто готовий вислухати і підтримати.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що скульптура "Бесіда" є проєктом високої концептуальної та психологічної цінності. Вона відображає важливі соціально-психологічні аспекти сучасного українського суспільства, забезпечуючи емоційну підтримку та сприяючи створенню атмосфери спокою та емпатії. Використання якісних матеріалів та сучасних технік забезпечує

довговічність та виразність скульптури, роблячи її значущим елементом виставкового простору. Скульптура "Бесіда" стане важливим символом дружньої підтримки та емоційної взаємодії, що є критично важливими в сучасних умовах.

Висновки

Дослідження, представлене в цій роботі, присвячене створенню монументальної скульптури як художньо-декоративного елемента інтер'єру виставкової зони, є багатограним і надзвичайно актуальним у контексті сучасних соціокультурних викликів, зокрема в умовах війни. Монументальна скульптура, як значуща складова культурного простору, виконує важливу роль у формуванні національної ідентичності, збереженні культурної спадщини та підтримці патріотичних настроїв.

Актуальність теми дослідження зумовлена кількома ключовими чинниками. По-перше, мистецтво, зокрема монументальна скульптура, відіграє важливу роль у підтримці національного духу та збереженні культурних цінностей у часи війни. Монументальна скульптура здатна передавати потужні символічні послання та нести емоційний заряд, що є надзвичайно важливим у періоди соціальних потрясінь. По-друге, розвиток і популяризація українського мистецтва на міжнародній арені сприяють формуванню позитивного іміджу країни. Виставкові зони, прикрашені монументальними скульптурами, можуть стати центрами культурного обміну та взаємодії, сприяючи культурній дипломатії.

Створення монументальної скульптури для виставкових зон також сприяє збагаченню культурного простору та підвищенню його естетичної цінності. Це, у свою чергу, сприяє розвитку сучасного українського мистецтва та стимулюванню суспільного інтересу до культурних цінностей. Робота детально розглядає теоретичні засади монументальної скульптури, включаючи вибір матеріалів, композиційні та пропорційні принципи, символічний зміст, інтерактивність та освітлення. Описано різні форми та типи монументальних скульптур, такі як рельєфи, статуї, інсталяції та меморіальні скульптури, які визначаються їх функціональним призначенням та художньою концепцією.

Важливою частиною роботи є аналіз історії формування мистецтва

скульптури, що охоплює еволюцію від найдавніших часів до сучасності. Це дозволяє зрозуміти, як розвивалася людська думка, культура та технології у створенні скульптур. Також розглянуто соціокультурну мету проекту, яка полягає у створенні монументальної скульптури, що стане центральним елементом художньо-декоративного оздоблення інтер'єру виставкової зони, гармонійно вписуючись у простір та несучи важливе культурне та соціальне значення. Вона має сприяти формуванню національної ідентичності, відображати історичну та культурну спадщину України, а також стимулювати суспільний інтерес до мистецтва.

Розробка монументальної скульптури для виставкової зони є доцільною з кількох причин. По-перше, вона сприятиме збагаченню культурного простору та підвищенню його естетичної цінності. По-друге, такий проект стане важливим внеском у розвиток сучасного українського мистецтва, демонструючи високий рівень майстерності та творчого потенціалу вітчизняних митців. По-третє, монументальна скульптура може стати важливим інструментом для формування національної самосвідомості та підтримки патріотичних настроїв, що особливо актуально в період війни. Зрештою, реалізація цього проекту сприятиме розвитку культурної інфраструктури та створенню нових можливостей для культурного збагачення суспільства.

У підсумку, монументальна скульптура як художньо-декоративний елемент інтер'єрів виставкових зон є не лише естетичним, але й соціокультурним феноменом, який впливає на формування культурної ідентичності, збагачення суспільства та розвиток сучасного мистецтва. Вона інтегрується в архітектурний контекст, підкреслюючи унікальність і значущість кожного виставкового експонату, створюючи атмосферу, що спонукає до роздумів та натхнення.

Робота також підкреслює важливість вибору матеріалів, композиційних принципів, символічного змісту, інтерактивності та освітлення в процесі створення монументальної скульптури. Детально розглянуто різні форми та типи монументальних скульптур, від рельєфів до інсталяцій, кожен з яких має своє

функціональне призначення та художню концепцію. Історичний аналіз розвитку скульптурного мистецтва дозволив простежити еволюцію людської думки, культури та технологій, що є важливим для розуміння сучасних тенденцій у мистецтві.

Соціокультурна мета проєкту полягає у створенні монументальної скульптури, яка стане центральним елементом виставкової зони, гармонійно вписуючись у простір і несе важливе культурне та соціальне значення. Вона сприятиме формуванню національної ідентичності, відображатиме історичну та культурну спадщину України, а також стимулюватиме суспільний інтерес до мистецтва. Важливою складовою є підвищення естетичного рівня громадських просторів, розвиток сучасного українського мистецтва та створення умов для культурного збагачення суспільства.

Таким чином, дослідження підтверджує, що розробка монументальної скульптури для виставкових зон є доцільною і необхідною. Вона сприятиме збагаченню культурного простору, підвищенню його естетичної цінності, розвитку сучасного українського мистецтва, формуванню національної самосвідомості та підтримці патріотичних настроїв. Крім того, реалізація проєкту сприятиме розвитку культурної інфраструктури та створенню нових можливостей для культурного збагачення суспільства, що є надзвичайно актуальним в умовах сучасних соціальних та політичних викликів.

Отже, монументальна скульптура в контексті художньо-декоративного оздоблення виставкових зон є потужним інструментом культурного впливу, здатним об'єднувати людей, надихати на роздуми та творчість, а також підтримувати і зміцнювати національну ідентичність у складні часи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Антонович Євген Антонович, Захарчук-Чугай Раїса Володимирівна Станкевич Михайло Євстахович Декоративно-прикладне мистецтво : навч. посібник /Є.А. Антонович [та ін.]. Львів : Світ, 1992. 271 с.
2. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан.Т.1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі. Київ : Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1966. 455 с.
.Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: В.І. Касіяна; передмова: Л.В. Владича, В.І. Касіяна. Т.5: Радянське мистецтво 1917 - 1941 років. Київ : Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1967. 479 с.
3. Історія українського мистецтва: У 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського ; голов. ред. Г. Скрипник; ред. тому Р. Михайлова, Р. Забашта. К., 2008. Т. 1: Мистецтво первісної доби та стародавнього світу. 710 с.
4. Андрієвська В.Л. Розмай Незалежної України. Художники Києва. Українське образотворче мистецтво 4991-2011 років. Живопис. Графіка. Скульптура / вступ, ст. Л.І. Андрієвського. Київ : Криниця 2011 р. 648 с.
5. Протас Марина Наративи українського скульптуротворення ХХ–ХХІ століть: в контексті творчості Володимира Протаса / М.О. Протас; ІПСМ НАМ України. Ніжин : ПП Лисенко, 2022. 216 с.
6. Романенкова Юлія Вікторівна Історія пластичних мистецтв : навч. посібник. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2008. 375 с.
7. Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. Київ : Наук. думка, 2011. Т. 5. кн. 1. Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. 863 с.
8. Яців Р. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ століття: Україна – Світ. Львів : Апріорі, 2021. 544 с.
9. Художники України: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. Рада : І.Бугаєнко та ін., Вип. 2. Київ : ІПРЕЗ, 2001. 223 с.

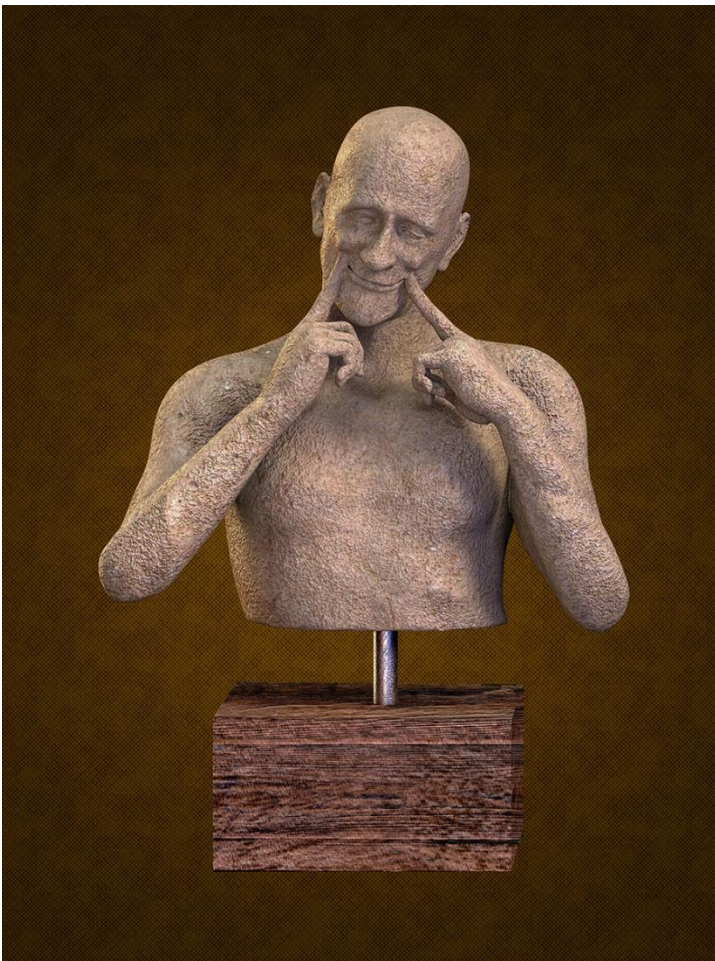
10. Українське мистецтво на переломах епох: Образ. Трансформація. Стиль / гол. ред. кол. Г. Скрипник; наук. ред. Л. Ганзенко, Р. Забашта. Київ : НВП «Видавництво "Наукова думка" НАН України», 2021. 398 с.
11. **Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології: примітив, фольклор, аматорство, наїв, кітч...** : колективне дослідження за матеріалами Других Гончарівських читань / Є. Антонович та ін.; відп. ред. М. Селівачов; упоряд. покаж. З. Косицька, І. Саєнко, Н. Селівачова; Музей Івана Гончара, Національна академія наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. – Київ: Родовід, **1996**. – 328 с
12. **Українська скульптура ХХ ст.** / М. О. Протас; Академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва. – К.: Інтертехнологія, **2006**. – 278 с.
13. **сторія українського мистецтва** : у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник ; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. - Київ : [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006 - 2011. **Т. 2 : Мистецтво середніх віків** / [В. Александрович, Є. Архипова, О. Брайчевська [та ін.] ; [ред.: Л. Ганзенко та ін.]. – 2010. – 1293 с
14. **Іван Кавалерідзе** / С. Г. Зінич, М. Н. Капельгородська; Майстри сцени та екрана. – Київ: Мистецтво, **1971**. – 208 с.
15. Jak.koshachek [Електронний ресурс]. URL:
<https://jak.koshachek.com/articles/proektuvannja-vistavkovih-kompleksiv-galerei-i.html> (Дата звернення: 17.06.2024)
16. ДБН В.2.5-28: «Природне і штучне освітлення»2018. - 137с.
17. ДБН В.2.2-9: «Громадські будинки та споруди»2018. – 49с.
18. ДБН В.2.2-40: «Інклюзивність будівель і споруд»2018. – 70с.
19. ДБН В.2.2-16:«Культурно – видовищні та дозволлєві заклади»2019. – 139с.
20. Мистецькі імпресії: малярство, графіка, скульптура, інсталяція: Каталог виставки. – К. : Центр «Український Дім», галерея «Аліпій», 1994. – 157 с.
21. Сімчук К.А. Всесвітні виставки Парижа ХІХ століття: містоутворююча роль та суспільне значення/ Вісник Челябінського державного університету. 2014. 163с.

- 22.Карпов В.В. Соціологія музейної справи. Теоретико- методологічні засади // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. К.: Міленіум, 2015. 34 с.
- 23.Німенко А.В. Українська скульптура другої половини XIX – початку XX ст. / А.В. Німенко. – К., 1963. – 183 с.
- 24.Овсійчук В.А. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. / В.А. Овсійчук. – К., 1985. – 305 с.

Додатки

Куц Анатолій ,Гетьман в еміграції Пили Орлик [<http://sculptor.kiev.ua/gallery13.html>]

Mehdi Roozrokh Smile [www.artstation.com/artwork/LeZ16K]

Олін вармер , тимпан [wikipedia.org]

Віллендорфська Венера [wikipedia.org]

Анатолій Куц Шевченко та Варвара Регіна (Велика любов)

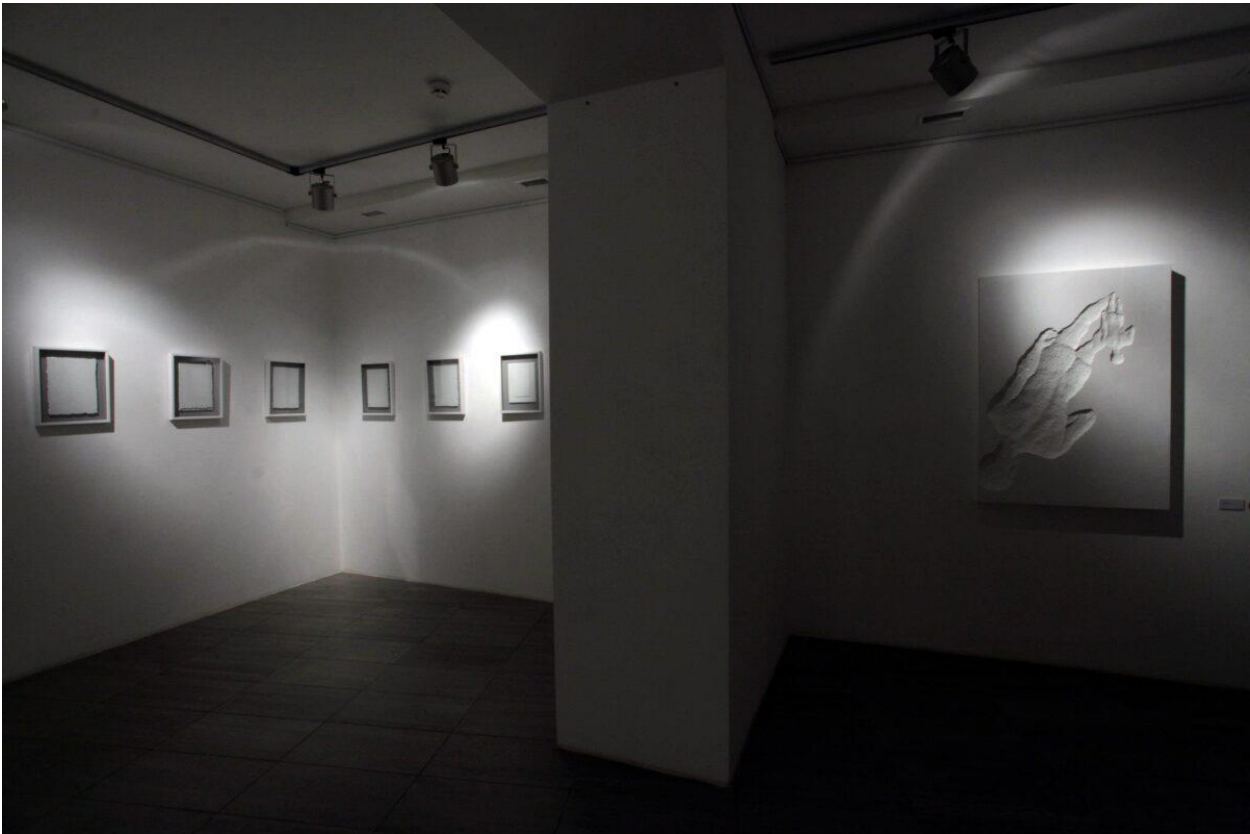
[sculptor.kiev.ua.gallery19html_23]

[wikipedia.org]

[\[https://interiordesign.net/projects/mmc-design-references-greek-mythology-for-springair-office-and-exhibition-space/\]](https://interiordesign.net/projects/mmc-design-references-greek-mythology-for-springair-office-and-exhibition-space/)

Білик Назар , Контрформи [<https://www.shcherbenkoartcentre.com/uk/project/nazar-bilik/kontrformi/>]

Miles Johnston, Hungry Ghost, 2021 [<https://www.artsy.net/artwork/miles-johnston-hungry-ghost>]

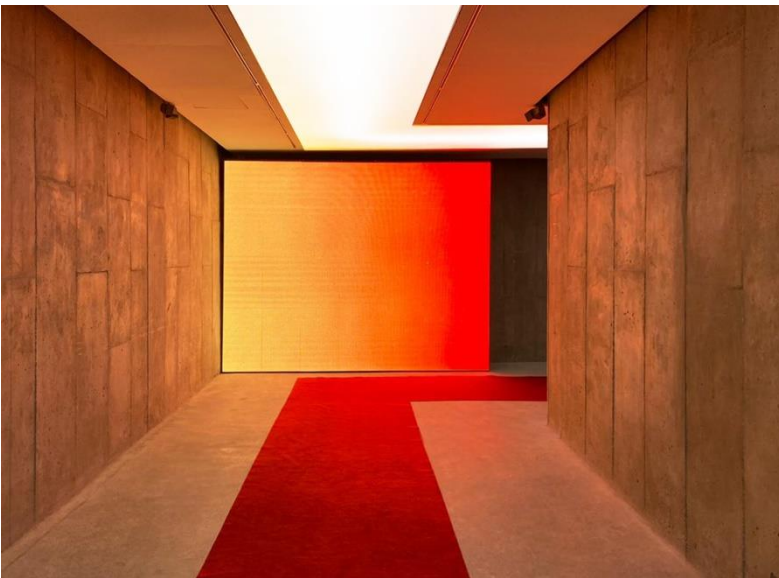
Miles Johnston Held, 2021 [<https://www.artsy.net/artwork/miles-johnston-held>]

[[wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)]

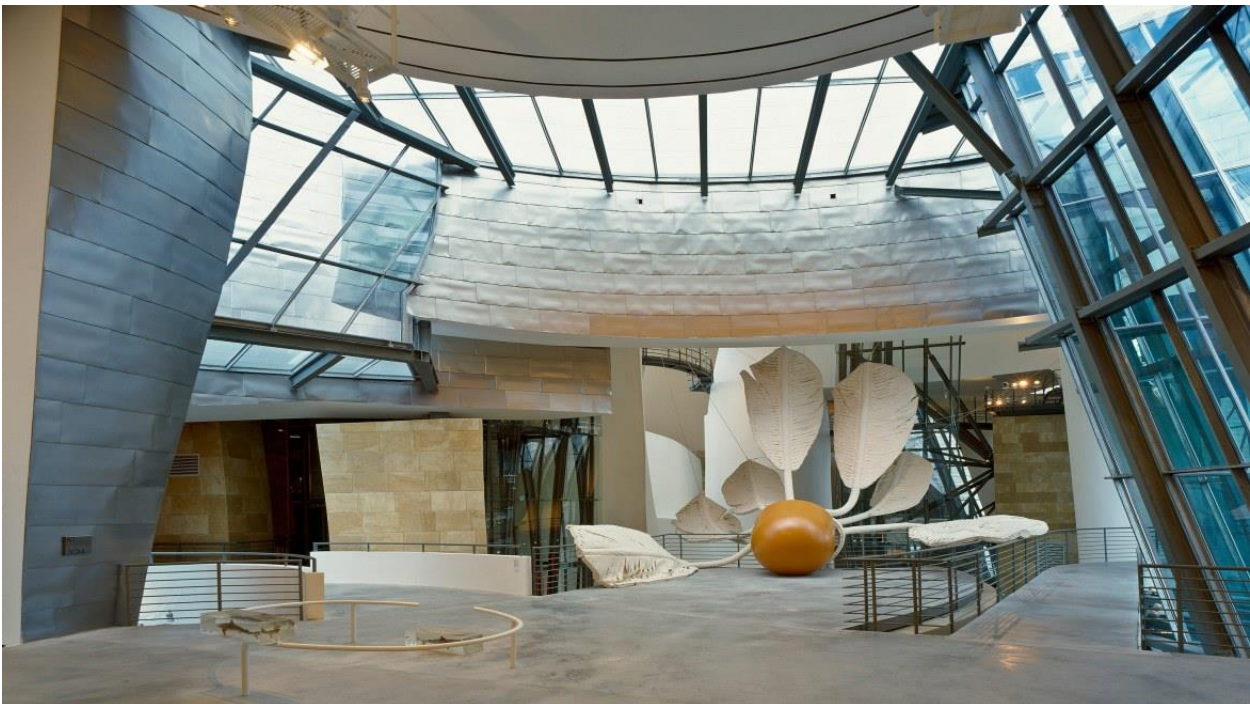
**Meizhou New Town Art Space in Meishan / Atelier
Sizhou[<https://www.archdaily.com/1004556>]**

**For the Sake of Calmness Exhibition / Ahmadreza Schricker
Architecture North - ASA North
[<https://www.archdaily.com/984024>]**

The Pillars Exhibition / 2050+ [<https://www.archdaily.com/984272>]

Музей Гуггенхайма в Більбао [<https://budtex.com.ua/uk/interesno/149-divovizhnij-muzej-suchasnogo-mistetstva-guggenkhajma-v-bilbao.html>]

Музей сучасного мистецтва (Нью-Йорк)[Wikipedia.org]

**Daisuke Yamamoto presents recycled steel chairs under Milan railway arch
[<https://www.dezeen.com/tag/exhibition-design/>]**

Henri Matisse The Back (III)

[https://www.moma.org/collection/works/80772?sov_referrer=art_term&art_term_slug=relief]

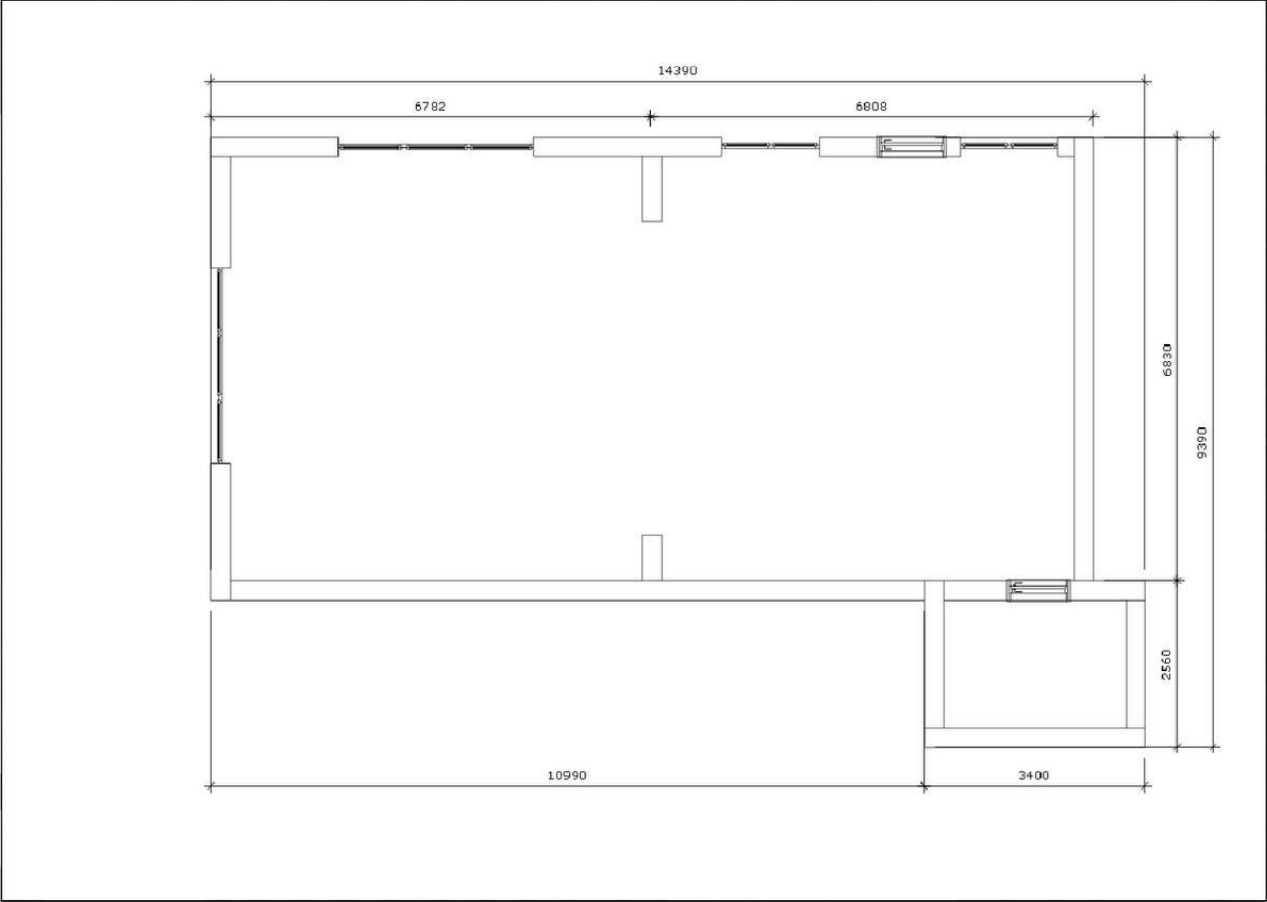

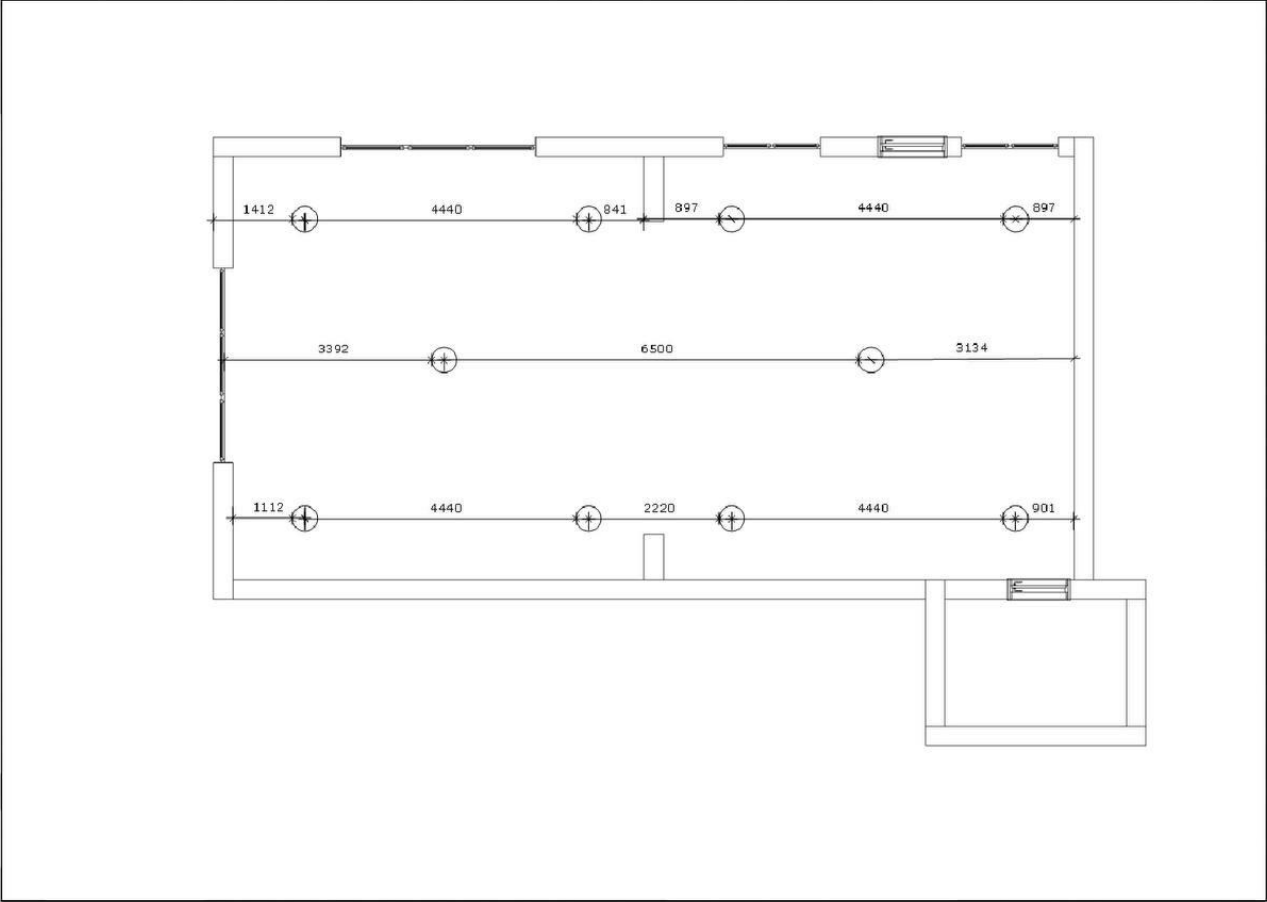

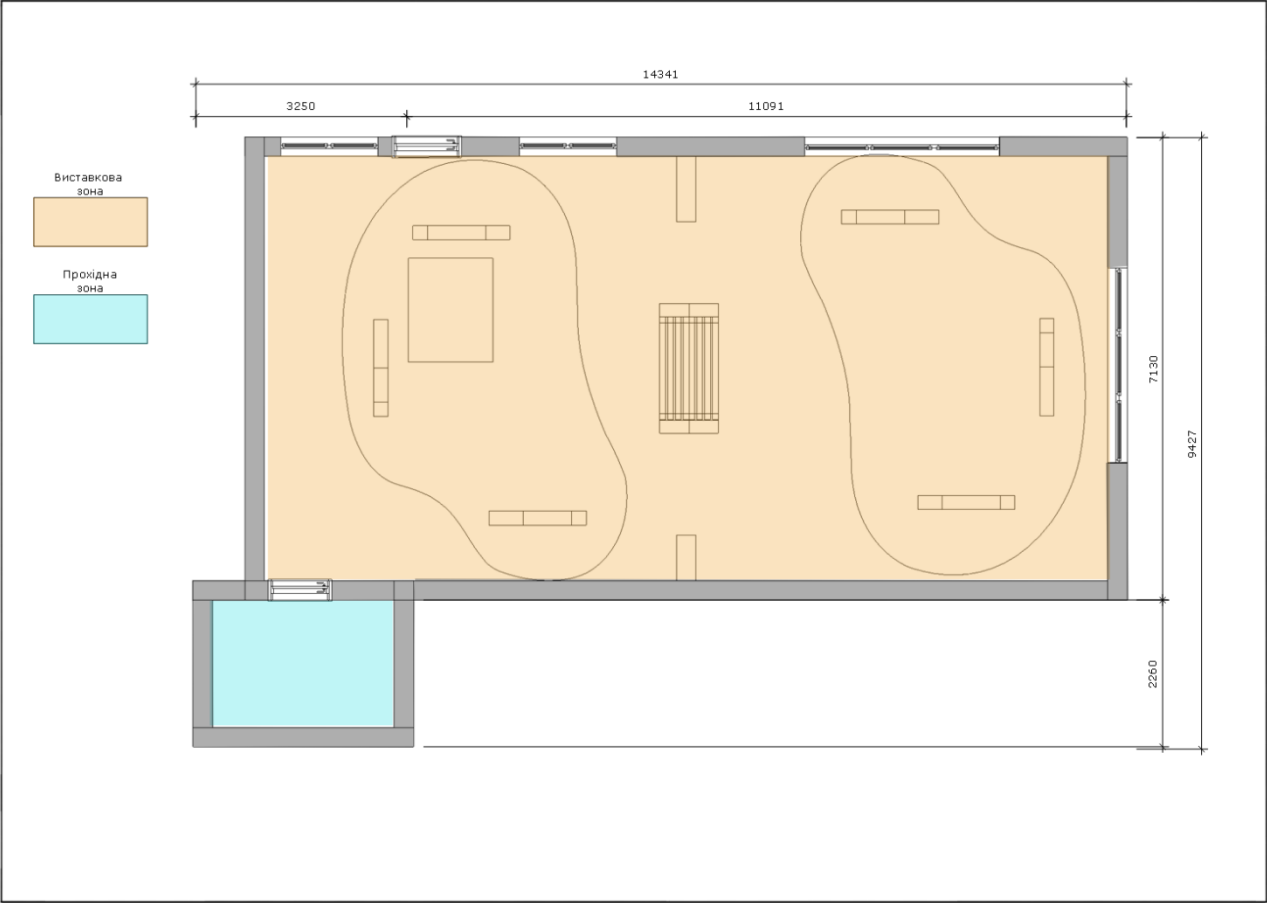
Вихідний план 1:50

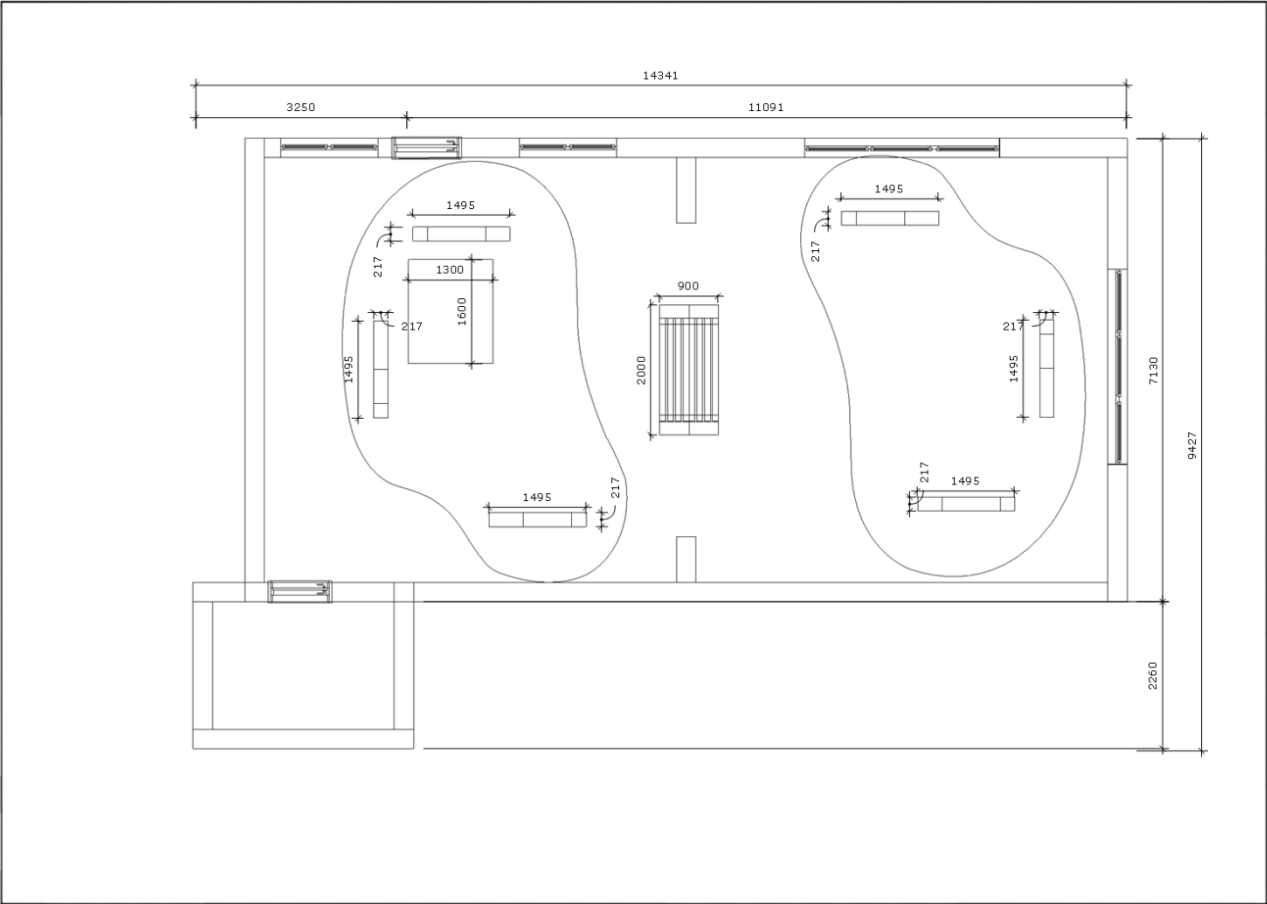
План освітлення

План поверху

План приміщення

Розгортки

План підлоги

